

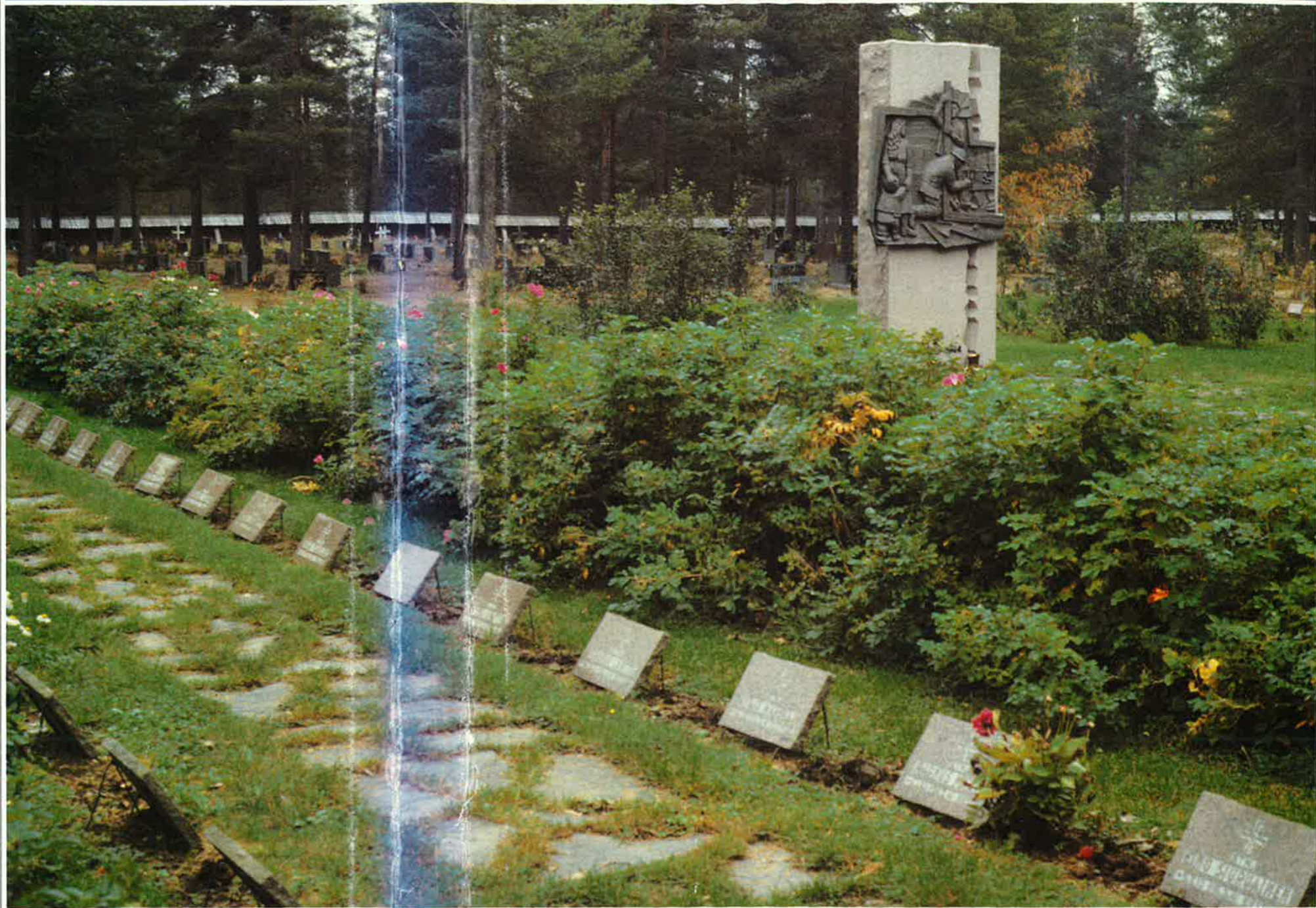
HE EIVÄT PALANNEET

*Menneet iäksi meiltä
sankariteiltä valjuina palanneet
mullaksi maaksi koillisen kalmistoon
juurelle sankariristin -
kipu ja pistin omaisten sydämiin
äidin, sisaren, vaimon, pellavapään.*

*Tänään jään
hiljaisen kiitoksen outoon hartauteen:
Uhrien ansiosta saimme me vapaan maan
vapaina tehdä työtä
rakentaa rakastaa valoa päivän ja pimeän yötä
uusien polvien nousta ja varttua
laajasti karttua tiedon ja taidon
ihmisen aidon avarammaksi tulla.
Armoitetulla
kansalla syytä on kiitokseen.*

*Ajassa uudessa
levottomuudessa
rukoilen vavisten:
Varjele Valtias rakasta isänmaata
siunaa sen kansa, turvasi lapsille anna
pahasta päästä
sodista säästä
ar mosi auringon alla
kuljettamalla
Kotiin saata.*

Saimi Kaipainen

PUDASJÄRVEN
SANKARIVAINAJAT
1918
1939—1945

Sotaveteraanien Pohjois-Pohjanmaan piiri

Kiitoksemme hyvästä yhteistyöstä

SOTAINVALIDIEN VELJESLIITON
Pudasjärven osasto ry.

Eino Laivänen
puh.johd.

Urho Timankari
sihteeri

HE EIVÄT PALANNEET

PUDASJÄRVEN
SANKARIVAINAJAT
1918
1939 —1945

Julkaisija: Pudasjärven Sotainvalidit ry
Julkaisutoimikunta: Lauri Honka, Aimo Karvonen,
Juha Kukkurainen, Martti Nivakoski,
Mauno Puurunen ja Gunnar Räisänen
Kokoonkutsuja Birgit Kylli
Toimittajat: Eino Riecki ja Kari Wunsch
Paino: Koillissanomien Kirjapaino 1991
ISBN 952-90-3041-X

HE EIVÄT PALANNEET

**PUDASJÄRVEN
SANKARIVAINAJAT
1918
1939 —1945**

SISÄLLYSLUETTELO

Veljeä ei jätetä.....	7
Heidän elämäntyönsä tuli täytetyksi ääriä myöten	8
Arvoisat Vapautemme Puolustajat	9
VAPAUSSOTA 1918	
Tasavallan tuskainen synty	12
TALVISOTA 1939 — 1940	
Pudasjärvi ja talvisota	16
Aseveljet	37
Mannerheimin päiväkäsky	40
JATKOSOTA 1941 — 1944	
Tervehdys Pudasjärven kaatuneitten omaisille, sotien veteraaneille ja sotainvalideille	44
Pudasjärveläisten parissa jatkosodan aikana	46
Ylikersantin kertomaa	48
Aseveljien haudalla	76
LAPINSOTA 1944 — 1945	
Pudasjärvi ja lapinsota	140
Katse kohti tulevaisuutta	147
Kaavio Pudasjärven Riekinkankaan Sankarihauta-alueesta	148
Kaavio Pudasjärven Sarakylän Sankarihauta-alueesta	
Talvi- jatko- ja lapinsota	150
Luettelo sotien jälkeen kuolleista Sotainvalidiveljistä	151 — 156
Pudasjärven sankarivainajat syntymävuosittain/sodittain	157
Sankarivainajien ikävertailuja sodittain	158
Sota koetteli perheitä ankarasti	159

*TÄMÄ KIRJA ON KUNNIANOSOITUS
SODISSAMME KAATUNEILLE PUDAS-
JÄRVELÄISILLE, HEIDÄN OMAISIL-
LEEN SEKÄ SOTAINVALIDEILLE JA
SOTIEMME VETERAANEILLE VA-
PAAN ISÄNMAAN LUOMISESTA JA
SEN PUOLUSTAMISESTA*

Veljeä ei jätetä

Tilanne Euroopassa ja koko maailmassakin on muuttunut olennaisesti. Viime aikoina tapahtuneet mullistukset Baltiassa ovat valaisseet käsityksiämme myös niistä asioista, jotka liittyvät Suomen käymiin sotiin. Talvisodan 50-vuotismuistot herättivät myös nuorison näkemään, mistä oli kysymys vuonna 1939. Monet muutkin asiat ovat antaneet aiheen asetella sotien historiaa oikeaan järjestykseen.

Useat kunnat ovat halunneet kunnioittaa sankarivainajiaan kokoamalla matrikkelin kaatuneista. Tällainen ajatus syntyi myös Pudasjärvellä helmikuussa 1990. Pudasjärven Sotainvalidit lupautuivat teoksen julkaisijaksi ja asian eteenpäin viemiseksi valittiin toimikunta. Sotainvalidi Mauno Puurunen lupautui hankkeen puuhamiehiksi ja kuvahankinnan organisoi jaksi. Työ jatkui koko vuoden.

Joulun alla kutsuttiin kirjan toimitajiksi Eino Riekkki ja Kari Wunsch.

Koska monipuolisten henkilötietojen saanti kaikista sankarivainajista osoittautui vaikeaksi, päädyttiin yhtenäisyyden vuoksi perustietoihin: sotilasarvo, nimi, syntymäaika, asuinpaikka, kuolinaika ja -paikka sekä hautapaikan numero, joka viittaa kirjassa oleviin kaavakuviin sankarihauta-alueista. Jos hautapaikka on muu kuin Riekinkan-kaan sankarihauta-alue, se on mainittu erikseen. Täältä sotaan lähteneille,

mutta muille paikkakunnille tai yksityishautaan haudatuille sankarivainajille, on seurakunta lupautunut hankkimaan muistolaatan sankarihauta-alueelle.

Vaikka tietojen tarkistuksessa ja kuvien hankinnassa on ollut vaivaa, niin työtä on helpottanut ihmisten myönteinen suhtautuminen asiaan. Erityisesti haluamme kiittää kaatuneitten omaisia ja sukulaisia, jotka ovat auttaneet, jopa innostaneet, tietojen ja kuvien hankinnassa. Kiitoksemme kohdistuu myös Pudasjärven kuntaan ja seurakuntaan, koska ne ovat olleet mukana voimakkaalla taloudellisella panoksella. Kunta on kulttuuritoimiston kautta antanut myös työapua ja seurakunta on auliisti ollut mukana asioiden tarkistus- ja tutkimustyössä. Kiitokset myös Pudasjärven sotainvalideille ja sotiemme veteraaneille, joilta olemme saaneet arvokasta apua.

Jos kirjan myynnistä kustannusten jälkeen jää rahaa, se käytetään sotainvalidien huoltotyöhön ja kuntoutukseen.

Sota-aikana tuli miesten kesken tutuksi sanonta, joka ei ollut mikään tahansa lausahdus, vaan se testattiin sodan vaarallisissa, joskus toivottomissakin, paikoissa. Tuo sama ajatus palautuu mieleen tänäänkin heidän muistoaan vaalittaessa:

Veljeä ei jätetä!

Toimikunta

Heidän elämäntyönsä tuli täytetyksi ääriä myöten

Suomen sodissa kaatuneitten pudasjärveläisten sankarivainajien muistokirja kertoo nuorukaisista ja miehistä, jotka ovat antaneet kalleimman inhimillisen omaisuutensa, henkensä itsenäisen Suomen ja kotiseudun lunnaina. Nämä sankarivainajat ovat järkyttävä uhri ennenmuuta sodissa kaatuneitten lähiomaisille — isälle, äidille, aviopuolisolle, lapsille, sisaruksille. Se on myös kotipitäjämme raskas osuus isänmaan vapauden hinnasta.

Tämän kirjan sivuille kuvina tallennetuista miehistä useimmat olivat inhimillisesti katsottuna vasta saavuttaneet parhaan miehuutensa. Heitä olisi tarvittu kotona aviopuolisona, perheenisänä ja huoltajana, jo jokapäiväisen toimeentulonkin turvaajana. — Voi vain todeta, että heidän ajallinen elämäntyönsä päättyi kesken. — Joutuu kysymään, voiko elämän tarkoitus ja määränpää heidän kohdallaan olla määrätty vain lapsuus- ja nuoruusvuodet käsitettäväksi, enimmilläänkin varhaisiin miehuusvuosiin päättyväksi?

Tuon aivan itsestään nousevan kysymyksen vastapainona voi kuitenkin myös nähdä näiden miesten elämäntehtävän

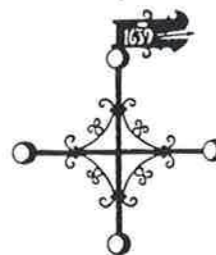
täyttyneenä ääriään myöten. Voidaan nähdä heidän tehtäväkseen määrättyinä antaa koko elämänlahja itsenäisen isänmaan puolesta. — Tämä heidän elämäntyönsä elää tänäkin päivänä Suomen turvatussa asemassa, jonka arvo ja merkitys juuri tällä hetkellä, monien kansainvälisten ristiriitojen tärisyttäessä omaa tuttua maanosaamme, näkyy erityisen suurena.

Tämä kirja osaltaan kertoo näiden miesten taistelusta ja voitosta. Se kertoo monille tänä päivänäkin eläville pudasjärveläisille ainakin nimenä tutuista nuorukaisista ja miehistä, joiden "muisto elää legendana" keskuudessamme ja siirtyy sellaisena myös tuleville sukupolville.

Osaltani haluan esittää kiitokseni tämän muistoteoksen aikaansaamisesta vastanneille henkilöille ja järjestöille. Työnne rikastuttaa arvokkaalla tavalla kotipitäjämme sankarivainajien muistoa.

Paavo Pikkuaho
Kunnanjohtaja

Arvoisat Vapautemme Puolustajat

Näille sivuille on tallennettu monet kasvot. Kaikkia kasvoja varjostaa sodan läsnäolo, aikoinaan siihen liittyi tulevaisuuden uhkakuvat ja usein myös eron haikeus; Irlantilainen Mary Black laulaa eräässä sodan kokemuksia kuvaavassa laulussa: "Vaikka aseet ovat vaienneet, painajaiset jatkuvat, koska ei ole kättä, joka antaisi turvan ja kuivaisi kyöneleet... Vaikka tuhannesti itkit, eivät varjot kuitenkaan väistyneet"

Minulla on ollut nyt jo lähes kahdeksan vuoden ajan "rintamavastuu" teidän keskuudessanne, veteraanit ja omaiset, tukea seurakunnan työllä vanhuutenne päiviä. Erityisen tunnustuksen saatte hyvästä yhteishengestä, joka suurten juhlapyhien ja vuositapaamistenne yhteydessä on minua syvästi liikututtanut. Ei ole ollut sellaista tilaisuutta, jossa veteraaniveljet eivät olisi tulleet tuomaan havuseppelettä myös jo matkansa päättäneiden muistoksi.

Sodan paineen alla monet teistä koitte pysyvän ystävyuden syntymisen ihmeen. Tämä kirja ei ole tehty vain

tälle sukupolvelle muistuttamaan siitä tuskasta, joka koettiin sodassa elämän suorana puhutteluna. Tulevat sukupolvet hiljentyköön niiden muistojen keskelle, jotka nämä kuvat tuovat eteemme.

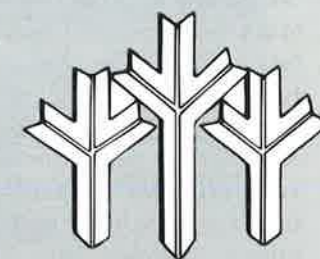
Thomas Merton esipuheessaan Ernesto Cardenalin kirjaan "Elämme rakkautessa" kirjoittaa näin: "Tavallaan jokainen oman etumme ja ilomme uhraaminen toisen hyväksi — yksinkertaisesti 'rakkaudesta' — on jonkinlainen kuolema. Samalla se on kuitenkin elämän teko ja elämän todellisuuden tunnustamista... Ilman tekoa, ajatuksella ei ole merkitystä" (s. 15-16).

"Meidän sielumme pääsi kuin lintu pyydystäjään paulasta: paula katkesi, ja me pääsimme pois." Psalmi 124:7.

Timo Vuojus
kirkkoherra

Talvisodan aikana, itsenäisyyspäivänä 1939, laskettiin seppel vapaussodan hautamuistomerkillle Pudasjärven kirkkotarhassa.

VAPAUSSOTA
1918

Tasavallan tuskainen synty

Vaikka Pudasjärvi oli vuosisadan alkupuolella syrjässä maailman polttopisteistä, kantautuivat tännekin tiedot Venäjän vallankumouksesta, aktivistien toiminnasta ja opiskelijoiden liikehtimisestä. Huoli maan kohtalosta oli ilmeinen ja rohkeimmat elättivät toiveita itsenäistymisestä.

Vuosisadan toisen vuosikymmenen puolivälin jälkeen tiesivät monet talolliset Pudasjärvellä, että täällä liikkui outoja kulkumiehiä, joista puhuttiin vain hiljaa puolisuulla. Olihan pitäjämme Saksaan menevien jääkäreiden erään etappitien varrella. Jääkäreitä majoitettiin ja huollettiin ainakin Jongun Karvosessa, Hilturannan pappilassa, kirkolla Riekin talossa ja Ikosenniemen Katajassa, josta nykyisin on jäljellä enää vain ulkorakennuksia. Pudasjärveltä liittyi jääkärien joukkoon yksitoista miestä: työmies Juho Erkki Heikkilä, maanviljelijä Aappo Juurikka, työmies Matti Juurikka, työmies Matti Jääski, konttoristi Väinö Karvonen, työmies Otto Ilmari Korhonen, alikonemestari Erkki Johannes Riekkä, työmies Juho Aukusti Runkola (Rum), työmies Jalmari Saarikoski, maanviljelijä Eino Siira ja lakitieteen yo Arvo Immanuel Thauvon.

Hallitusrintamallakin tapahtui: Joulukuun neljäntenä päivänä eduskunta sai P. E. Svinhuvudilta K. J. Ståhlbergin laatiman esityksen uudeksi hallitusmuodoksi. Joulukuun kuudentena 1917 antoi eduskunta itsenäisyysjulistuksen, jonka mukaan Suomi oli julistautunut tasavaltaiseksi ja riippumattomaksi valtioksi. Itsenäisyys oli vasta paperilla. Seuraava vuosi oli näyttävä, kuinka tuskainen oli käytännössä nuo-

ren tasavallan synty; olihan tiedossa, että itsenäistymisajatuksista oli ristiriitaisia käsityksiä ja maassa oli vierasta sotaväkeä.

Tammikuussa 1918 tuli Carl Gustaf Mannerheimista suojeluskuntien ylipäällikkö ja senaatti antoi suojeluskunnille virallisten sotavoimien aseman. Maahan muodostui myös K. Mannerin johtama kansanvaltuuskunta. Suomi jakaantui nopeasti punaisiin ja valkoisiin.

Vapaussoturien huoltosäätiön tilastojen mukaan lähti Pudasjärveltä vapaussotaan 156 miestä ja lisäksi 30 pestautui Oulussa perustettavaan krenatöörikomppaniaan. Ei ollut ollenkaan ihme, että täällä seurattiin tilannetta jännittyneenä ja luettiin ahkerasti sanomalehtiä. Tiedettiin, että Karjalassa oli tammikuun 19:s päivä ollut kahakka, jonka syynä oli ollut punaisille Venäjältä tullut asetoimitus; kuultiin, että Etelä-Suomen kaupungeissa Viipurissa, Lahdessa, Kouvolassa, Riihimäellä ja Tampereella oli punaisilla ylivoima. Valkoisilla olivat vahvat asemat Pohjanmaalla ja Pojois-Pohjanmaalla. Pudasjärveä lähinnä oleva huomattava taistelu käytiin Oulussa helmikuun alussa. Se päättyi helmikuun kolmantena valkoisten voittoon. Mannerheim alkoi järjestää joukkojaan tilanteenmukaiseen ryhmitykseen. Työtä helpotti suuresti helmikuun 25 p:nä Vaasaan saapunut jääkärien pääjoukko. Saksassa koulutuksensa saaneet jääkärit tulivat toimimaan joukko-osastojen päällikköinä ja alipäällikköinä.

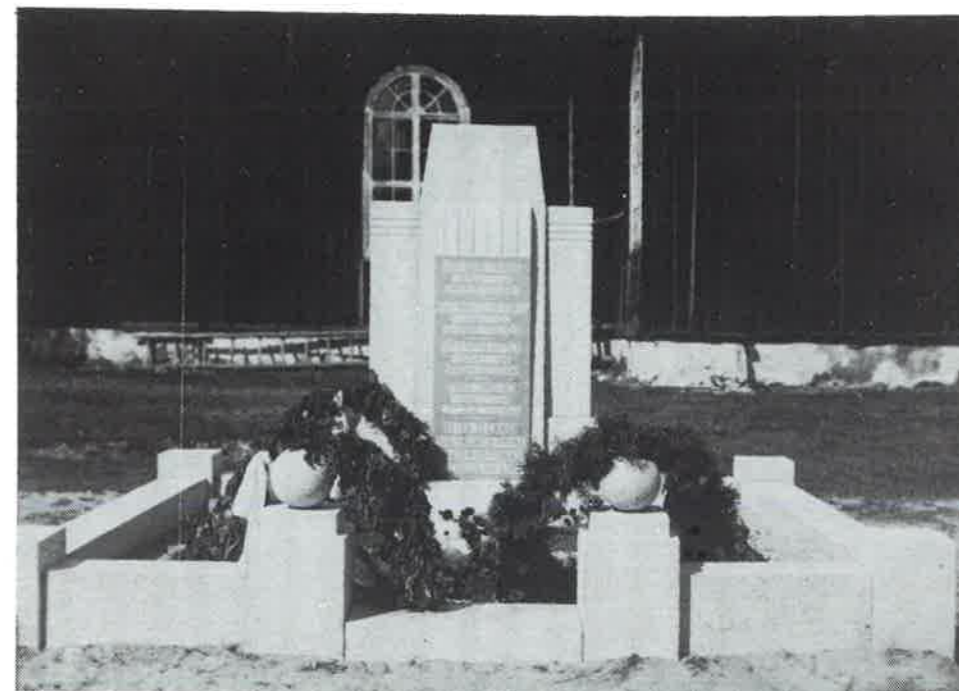
Sodassa tapahtui käänne. Valkoisille tuli voittoja itäisellä lohkolla Karja-

lassa kuin myös lännessä Etelä-Pohjanmaalla ja Hämeessä. Tampere vallattiin huhtikuun alussa. Helsingin valtausta auttoi saksalaisten rannikolle suorittama maihinnousu. Toukokuun 16 p:nä Mannerheim saattoi ratsastaa armeijansa etunenässä voitonparaatiin Helsinkiin.

Vapaussota oli päättynyt ja sen

menetykset olivat molemmin puolin liian suuret rintamilla, sairaaloissa ja vankileireillä. Sota oli repäissyt kansamme kahtia ja lietsonut vihaa ja katkeruutta, mutta jo parinkymmenen vuoden kuluttua talvisodassa maailma oli huomaava, että tämä kansa oli kypsytynyt puolustamaan isänmaataan yhtenä miehenä.

ER

VAPAUSSODAN PUDASJÄRVELÄISET UHRIT:

**Kortejärvi Ivar August
(Iivari Aukusti)**
s 18.5.1885 Pudasjärvi
k 29.3.1918 Tampere

Kuopus Tuomas
s 11.12.1891 Pudasjärvi
k 24.5.1918 Kuusamo

Pihlaja Erkki Aleksanteri
s 23.7.1893 Pudasjärvi
k 20.9.1918 Kuusamo

Rättilä Antti Aappo (Abram)
s 30.4.1892 Pudasjärvi
k 8.4.1918 Soukelo

Sarajärvi Uno Aukusti
s 28.9.1893 Pudasjärvi
k 15.9.1918 Kuusamo

Siivikko Juho Heikki
s 24.1.1888 Pudasjärvi
k 29.3.1918 Tampere

Tumelius Matti
s 12.3.1897 Pudasjärvi
k 17.4.1918 Lempäälä

Pudasjärven reserviläiset Suojalinnalla lähdössä talvisotaan syksyllä 1939
Om. Ahti Luukkonen

TALVISOTA
1939 — 1940

Pudasjärvi ja talvisota

Pudasjärveläiset miehet suorittivat vuodesta 1934 lähtien vakinaisen väen Pohjan Rykmentissä Kuopiossa tai KTR 2:ssa Viipurissa.

Vuoden 1939 asevelvolliset joutuivat taisteluihin näiden yksiköiden ympärille perustetuissa joukoissa pääasiassa Kannakselle.

Neuvostoliitto esitti vuoden 1939 alussa vaatimuksia Suursaaresta ja Ahvenanmaan linnottamisesta. Vaateiden paisuessa aloitettiin linnoitustyöt toukokuun lopulla Kannaksella ja myöhemmin Suomussalmella. Suojeluskuntalaiset järjestivät väkeä Pudasjärveläkin rakentamaan panssariesteitä kannakselle.

Väestöllä oli pula-ajan jälkeen ruokaa ja vaatteita riittävästi. Huoli tulevasta painoi kaikkia. Saksaa ja saksalaisia vastaan ei yleisesti ollut niin katteria tunteita kuin Stalinin ja Molotovin Neuvostoliittoa vastaan. Tietoja saatiin sanomalehdistä, radiosta ja huhuista. Karjalasta oli karannut muutama harva menneistä. He kertoivat vainoista, jotka kohdistuivat suomalaisiin. "Moskovan Tiltu" eli "Iitin Tiltu" kovensi sanoja Suomen hallitusta vastaan. Suomen radiota häirittiin, että "uutisten aikana jyräsi kuin iso mylly, eikä puheesta saanut juuri selvää". Ihmiset tiesivät toki, että Stalin on kutsunut neuvotteluihin.

Tilanne kiristyi elokuusta lähtien. Saksan ja Neuvostoliiton välille solmittiin hyökkäämättömyyssopimus. Puola ja Baltian maat käsiteltiin äkkiä. Suomen vuoro tuli lokakuussa, kun vaadittiin uusia neuvotteluja. Rajan taakse kerättiin joukkoja.

Reserviläisiä kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin 6.10.39 lähtien. Pudasjärvellä määräyksiä jaettiin loka-kuun puolestavälistä lähtien. Miehet olivat kotona syystöillä tai savotoilla. Vasta perheen perustaneet nuoret miehet lähtivät raskain mielin. Käskyn saaneet lähtivät kuitenkin niin kuin pääsivät. Kuorma-autoja oli vähän. Ne kiersivät ympäri pitäjää. Silti muutamat sarakyläläiset joutuivat kävelemään syysrapaisia teitä Kurenallekin asti.

Suojalinnalta osa vietiin suoraan Oulun Lyseolle ja Maikkulaan, osa joutui odottamaan Koskenhovilla ja Havulassa. Vanhin kutsuttu ikäluokka lienee ollut v. 1896 syntyneet. Heistä kaikki eivät joutuneet rintamalle asti.

Perustettavaa reservidivisioonaa (9.D) täydennettiin määrävahvuiseksi vielä sodan alkaessa 30.11.39. Kaikille miehille ei ollut antaa muuta kuin karkardi, tuntolevy ja kivääri.

9.D määrättiin 3.12. muodostamaan prikaati W.(A.Vuokko), jonka I pataljoonan 1. ja 2. komppaniassa oli pudasjärveläisiä. Lisäksi kevyt komppania von Essenissä oli pudasjärveläisiä. Prikaati siirrettiin 5.-6. 12 kuormastoineen rautateitse Vuokattiin (III/JR 25) ja Nurmekseen (I/JR 25, II/JR 25, von Essen) Kuhmon suunnalle.

Venäläinen (54.D, Gusevski) oli edennyt lähelle Kuhmoa Rastiin Laamasenvaarasta. I/JR 25 joutui venäläisten sivustaan Nurmeksen tiellä ja toimi sodan loppuun asti tulppana. Pataljoona oli jo 8. 12. Maununvaarassa ja eteni Koistilan - Sakarinvaaran kautta Sivakan tienhaaraan. Taistelussa kaatui Kalle Haarainniemi ensimmäisenä.

Tienhaaran valtasi yksinään pudasjärveläiskomppania. I/JR 25 joutui heti ankariin taisteluihin, koska venäläinen yritti tuhota sivustauhkansa. Koistilasta ja Pirttimäeltä oli lähdettävä 14.-15.12. Maununvaaran asemiin. Motti-taistelujen alkaessa pataljoona varmisti Nurmeksen suunnan. Maununvaarasta taisteltiin 3.1.40-12.1.40 ankarasti. Mottien vakiinnuttua voitiin irroittaa joukkueita varmistamaan sivustoja. Taisteluista tuli liikkuvia. Aukusti Ryttingin kertomana komppania von Essen heitettiin sivustoille varmistukseen ja partioimaan. Tiettömässä erämaassa komppaniaa oli vaikea tavoittaa edes hevosilla, kun joukko oli milloin Tolkeella, Luelahden suunnalla, Löytövaarassa tai Löytöjärven itäpuolella. Pakkas-takin oli -30°-40°C.

Vastahyökkäykset alkoivat 28.1.40. I/JR 25 komppaniat antoivat harventuneita joukkueita motin vartijoiksi ja partioiksi.

1./JR 25 siirtyi osittain Saunajärven länsipuolelle ja Löytöjärvelle asti. Maununvaaran puolustus oli ajoittain harvan ketjun varassa.

Pudasjärveläisiä sotilaista kaatui

Sallassa, Pelkosenniemellä, Suomussalmelle, Kuhmossa ja Kannaksella. Talvisota vaati rintamajoukoilta käsittämättömän paljon. Reserviläisjoukot kestivät Kuhmossa, sitoivat venäläiset motti-taisteluihin ja olivat jo hävittämässä motteja rauhan tullessa. Sota vei pitäjittäin kootuista joukoista kuolemaan miehiä taistelun ankaruuden mukaan.

Kunnioittakaa sodan läpi selviytyneitä ja sankarivainajia!

Jorma Suvanto
rehtori

Haastattelut:

Alli Korhonen	Sakari Suvanto
Aukusti Rytinki	Katri Suvanto
Saara Rytinki	Eino Vuorma
Hanna Suvanto	

Lähteet:

H.J. Siilasvuo: Kuhmo talvisodassa (Otava, 1944)

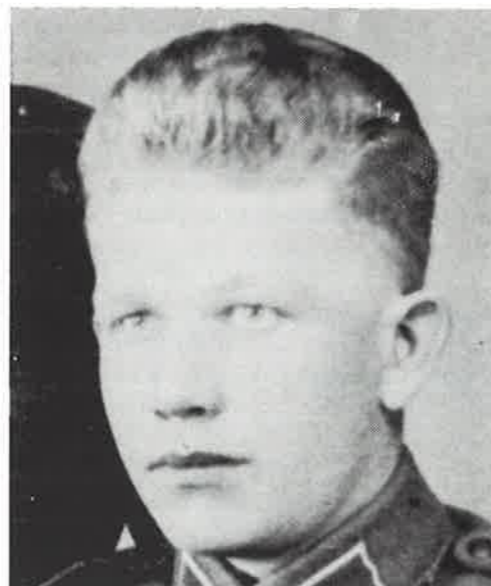
Allan Tiitta, ym.:Itsenäinen Suomi (Valitut Palat,1987)

Stig Roudasmaa: Pohjan Prikaatin historia (Kirjapaino Kaleva, 1984)

Stm Ahonen Pentti Aleksanteri
s 2. 8. 1904
Hetekylä Petäjaniemi
k 9. 2. 1940 Salla

16

Stm Backman Matti
s 19. 5. 1917
Hetekylä Raitoniemi
k 24. 2. 1940 Kannas

60

Stm Hanhisuanto Mauno
s 12. 8. 1906
Sarakylä Nuorunka
k 1. 3. 1940 Kuhmo
Sarakylän sankarihauta

4

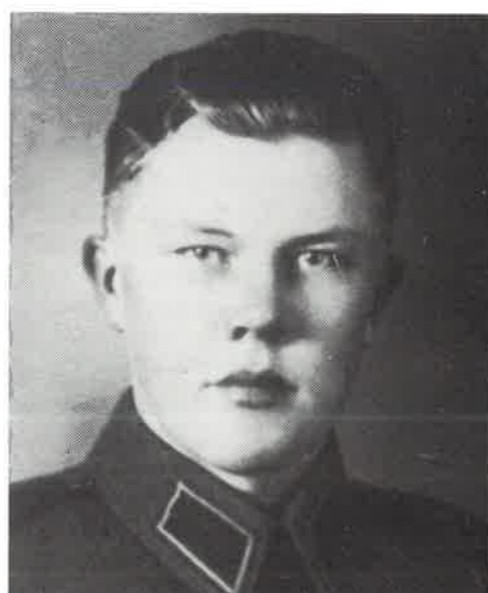
**Stm Harjuveteläinen
Kalle Aukusti**
s 27. 1. 1919
Kollaja Hakulinranta
k 29. 2. 1940 Kuhmo

37

Stm Haarainniemi Kaarlo
s 28. 12. 1913
Kurenalus Kongasoja
k 8. 12. 1939 Kuhmo

11

Stm Hanhisuanto Mauno
s 27. 4. 1916
Sarakylä Sarajärvi
k 16. 1. 1940 Suomussalmi
Sarakylän sankarihauta

21

18

Stm Hemmilä Eino Aukusti
s 21. 8. 1911
Kurenalus Kongasjärvi
k 14. 12. 1939 Kuhmo

19

Stm Hinkula Tuomas
s 14. 12. 1901
Kollaja Ahosenranta
k 24. 2. 1940 Kuusamo
Yksityishauta

64

19

Stm Huhta Matti Edvin
s 10. 3. 1906
Hetekylä Viinikoski Huhta
k 12. 3. 1940 Kuhmo

22

Stm Häyrynen Johannes
s 6. 6. 1905
Jonku Häyrynen
k 7. 3. 1940 Turkinosaari

25

Alik. Iik Johannes
s 16. 6. 1904
Sarakylä Sarajärvi
k 8. 3. 1940 Kuhmo
Sarakylän sankarihauta 25

Stm Illikainen Evert
s 4. 11. 1904
Livo Peurala
k 19. 12. 1939 Pelkosenniemi

9

20

Stm Illikainen Kalle
s 12. 4. 1909
Naamanka Takalo
k 24. 12. 1939 Kuhmo

8

**Stm Isomursu Väinö Aukusti
(Antti)**
s 10. 7. 1914
Pintamo Elkkola
k 9. 3. 1940 Turkinosaari

38

Stm Jaakola Jaakko
s 30. 7. 1912
Alasiurua Ruonalampi
k 16. 12. 1939 Kuhmo

10

Stm Juntti Yrjö Harald
s 18. 10. 1904
Livo Pärjänsuo Muuraisaari
k 9. 3. 1940 Viipurinlahti

4

21

Stm Juntunen Väinö Aukusti
s 4. 12. 1918
Iinattijärvi Latomäki
k 2. 3. 1940 Uuraa

34

Stm Juurikka Väinö Aukusti
s 1. 4. 1904
Jonku Venakko
k 9. 3. 1940 Sotasairaala

32

Alik. Koivukangas Heikki
s 27. 10. 1912
Ranuantie Kuokkala
k 14. 12. 1939 Kuhmo
Yksityishauta 63

Stm Koivukangas Otto
s 19.6. 1902
Ylilivo
k 12. 3. 1940 Säkkijärvi

56

Stm Kehusmaa Kaarlo Martti
s 11. 12. 1914
Alasiurua Kehus
k 16. 12. 1939 Sodankylä

43

Stm Kinnunen Pekka
s 6. 3. 1905
Jonku Varsala
k 6. 3. 1940 Kuhmo

26

Stm Kokko Eino
s 22. 8. 1905
Ylisiurua Kokkokylä
k 7. 3. 1940 Kannas

62

Stm Kokko Toivo Evert
s 3. 5. 1913
Livo Pärjänsuo Koppelo
k 2. 1. 1940 Suomussalmi

41

Stm Kontio Paavo
s 20. 7. 1916
Taipaleenharju Ontamo Kirvesniemi
k 16. 12. 1939 Kuhmo

42

Stm Korva Eemil
s 27. 9. 1916
Jonku Liejukangas
k 3. 3. 1940 Uuraa

12

Stm Kärki Martti
s 23. 1. 1918
Sarakyä Sarajärvi
k 16. 2. 1940 Kannas
Sarakylän sankarihauta 24

Stm Lehmikangas Pauli
s 18.11. 1917
Jonku Ruottinen
k 29. 12. 1939 Sotasairaala

48

Korpr. Kummala Tuomas
s 30. 11. 1909
Sarakyä Piste
k 4. 2. 1940 Kuhmo
Sarakylän sankarihauta 22

Stm Kärki Aleksanteri
s 12. 9. 1914
Sarakyä Sarajärvi
k 3. 3. 1940 Uuraa
Sarakylän sankarihauta 23

24

Stm Liekola Sakari
s 24. 7. 1913
Alasiurua Lamminkoski
k 4. 2. 1940 Kuhmo

40

Stm Loukusa Aukusti
s 6. 5. 1916
Inattijärvi Pikkula
k 29. 2. 1940 Uuraa

30

25

Stm Manninen Lauri Herman
s 4. 8. 1897
Puhos Myllykangas
k 10. 2. 1940 Summa

3

Stm Määttä Urho Johannes
s 27. 9. 1917
Alasiurua Timola
k 13. 2. 1940 Summa

58

Stm Niska Matti
s 28. 7. 1912
Puhos Myllykangas
k 14. 12. 1939 Kuhmo

52

Stm Niskasaari Erkki Aukusti
s 15. 5. 1918
Kurenalus Tuohimaa
k 10. 4. 1940 vammoihinsa kotona
Yksityishauta 65

26

Korpr. Nissi Eino Aleksanteri
s 31. 5. 1906
Alalivo Nissi
k 2. 3. 1940 Uraa

46

Stm Oinas Kaarlo Johannes
s 4. 7. 1917
Hetekylä Lehto
k 24. 2. 1940 Kannas

18

Stm Ojala Paavali Aleksanteri
s 24. 7. 1908
Jaurakkajärvi Korpela
k 13. 3. 1940 Kuhmo

36

Stm Ojala Veli Jalmari
s 24. 6. 1915
Jaurakkajärvi Korpela
k 12. 3. 1940 Kuhmo

29

27

Stm Outila Lauri Heikki
s 14. 2. 1907
Kipinä Pöykiö
k 7. 3. 1940 Kuhmo

28

Stm Parkkila Ville
s 1. 3. 1914
Jonku Siira
k 9. 3. 1940 Turkinsaari

23

Stm Parkkila Yrjö Heikki
s 16. 12. 1913
Kurenalus Kivari
k 28. 1. 1940 Kuhmo

49

Stm Pintamo-Kenttälä Juho J
s 16. 10. 1910
Inattijärvi Alela
k 10. 3. 1940 Kuhmo

59

28

Stm Puhakka Artturi
s 17. 4. 1906
Pärjänsuo Lapio
k 4. 3. 1940 Kuhmo

27

Stm Puurunen Väinö
s 31.7. 1915
Aittojärvi Keskitalo
k 29. 2. 1940 Uuraa

35

Stm Pääaho Eetu Johannes
s 17. 5. 1913
Puhos Pääaho
k 20. 11. 1940 Sairaala
Yksityishauta 66

Alik. Pönkkö Antti Elis
s 29. 9. 1916
Aittojärvi Kyngäs
k 11. 2. 1940 Kannas

14

29

Stm Rissanen Pentti Johannes
s 4. 10. 1918
Kurenalus Kongasoja
k 4. 3. 1940 Lavajärvi Impilahti

21

Stm Sarajärvi Emil
s 17.8. 1904
Sarakylä Nuorunka
k 6. 3. 1940 Tervajoki
Sarakylän sankarihauta 3

Stm Sarvi Yrjö Aukusti
s 31. 5. 1913
Kipinä Sarvela
k 27. 2. 1940 Viipurinlahti

31

31

Stm Savela Herman
s 26. 8. 1903
Jaurakkajärvi Pakola
k 25. 2. 1940 Uuraa

33

Stm Raiskio Juho Jaakko
s 12. 12. 1900
Sarakylä
k 11. 1. 1941 Sotasairaala Muhos
Sarakylän sankarihauta 2

Stm Rantala Urho Johannes
s 8. 11. 1902
Jonku Rantala
k 24. 12. 1939 Kuhmo

51

Stm Repola Benjam Abiel
s 8. 6. 1905
Kollaja Kenttä
k 14. 12. 1939 Kuhmo

53

30

Stm Riepula Eino Jalmari
s 1. 12. 1911
Kipinä Leipuri
k 14. 12. 1939 Kuhmo

54

Alik. Savela Johannes
s 27. 12. 1913
Jaurakkajärvi Vesala
k 1. 2. 1940 Kuhmo

47

Stm Siivikko Eino Heikki
s 19. 12. 1915
Alasiurua
k 7. 3. 1940 Turkinsaari

24

Stm Särkelä Juho (Janne)
s 17. 12. 1901
Syötekylä Lähteenmäki
k 21. 12. 1939 Savukoski

1

Stm Särkelä Sulo
s 22. 7. 1915
Syötekylä Ojala
k 14. 12. 1939 Salmijärvi

5

Stm Suoperä Antti Aukusti
s 19. 6. 1905
Pojula Valkeisjärvi
k 14. 2. 1940 Kuhmo

17

Stm Suanto Juho Alfred
s 13. 7. 1905
Ylilivo Suvanto
k 3. 3. 1940 Uuraa

57

Stm Tirola Matti
s 16. 8. 1900
Jonku Törmälä
k 21. 12. 1939 Savukoski

39

Stm Timonen Arvid Aukusti
s 4. 1. 1909
Jaurakkajärvi Puhosjoki Takalo
k 22. 9. 1940 Sotasairaala

15

Stm Timonen Aukusti Alfred
s 17. 8. 1906
Taipaleenharju Koirakoski
k 12. 3. 1940 Kuhmo

55

Stm Timonen Niilo Aukusti
s 27. 3. 1906
Inattijärvi Kaarela
k 6. 3. 1940 Turkinsaari

44

Stm Tolkkinen Aukusti
s 26. 5. 1905
Pintamo Meiska
k 3. 3. 1940 Uuraa

45

Stm Tuohimaa Mauno Johannes
s 15. 5. 1902
Kurenalus Tuohimaa
k —. 2. 1940 Viipurinlahti

6

Stm Vikström Esko
s 19. 7. 1914
Livo Pärjänsuo
k 10. 2. 1941 Sotasairaala Muhos

7

Stm Vikström Veikko
s 20. 6. 1910
Inattijärvi Kenttälä
k 7. 2. 1940 Kuhmo

50

Stm Vähäkuopus Artturi
s 5. 12. 1915
Sarakylä
k 6. 2. 1940 Kuhmo
Sarakylän sankarihauta 43

Stm Vähäkuopus Sakari
s 22. 10. 1903
Sarakylä Rytinkisalmi
k 29. 2. 1940 Uuraa
Sarakylän sankarihauta 1

Stm Vähäkuopus Väinö
s 21. 11. 1911
Metsälä Kivelä
k 9. 3. 1940 TurkinSaari
13

Korpr. Väyrynen Väinö Herman
s 29. 5. 1915
Jaurakkajärvi Vaara
k 22. 2. 1940 Kuhmo

20

Stm Ylitalo Johannes
s 3. 5. 1915
Ylikurki Ukkola
k 22. 2. 1940 Uuraa

61

Stm Ylitalo Matti
s 24. 4. 1916
Korpinen Holappa
k 13. 3. 1940 Vironlahti

2

Aseveljet

*Kerran synkkä pilvenlonka
taivaamme se himmensi.
Sotaan, sotaan käskykortit
Suomen miehet saavutti.
Hellät silloin jäähvyäiset
kotia me heitettiin.
Puolustamaan isänmaata
kaikki meidät käskettiin.*

*Vaikka tettiin vaarat, vaivat
yhtä mieltä oltiin niin.
Kierrettiin ja mottiin pantiin
tielle joskus turmattiin.
Aseveljet, uhrin kalliit
isänmaalle annettiin.*

*Taivaamme taas on sees,
aurinko luo säteitään.
Pahimmankin tapahtuneen
unhoittaa kai hiljaa voi.
Tehtiin rauha, lyötiin kättä.
Taas koitti uusi aamun koi.
Rakentaen tätä maata
se meille uuden kutsun toi.*

*Aseveljet, muistot menneet
hämyyn illan katoaa.
Mitä nähty, mitä tehty
puolesta me isänmaan.
Meille rakas vapaus Suomen
siitä aina muistuttaa.
Mitä kerran miehet Suomen
painuu hiljaa unholaan.*

*Vaan historian lehdet kerran
kertoa tuon kaiken saa.
Uhrin kalliit Isänmaan
siitä aina muistuttaa.*

Arttu Niskala

Pudasjärven lottia harjoituksissa Suojalinnalla ennen talvisotaa. — Sotien 1939 — 1945 aikana oli Suomessa noin 30 000 — 40 000 lottaa jatkuvasti vakinaisina puolustusvoimissa huolto-, esikunta- ja ilmavalvontatehtävissä. Huomattavasti suurempi osa teki arvokasta työtään kotirintamalla. Om. Vilho Kärki.

Osasto lähtökatselmuksessa Suojalinnalla. Om. Aleksanteri Illikainen.

K U N N I A

I S Ä N M A A

Suomen armeijan sotilaat!

Te ette tahtoneet sota, Te rakastitte rauhaa, työtä ja kehitystä, mutta Teidät pakotettiin taisteluun, jossa teitte suurtöitä, tekoja, jotka vuosisatoja tulevat loistamaan historian lehdillä.

Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotateita. Olen ylpeä Teistä kuin olisitte omia lapsiani, yhtä ylpeä tunturien miehestä Pohjolassa kuin Pohjanmaan lakeuksien, Karjalan metsien, Savon kumpujen, Hämeen ja Satakunnan viljavien vainioiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen lauhjojen lehtojen pojista. Olen ylpeä uhrista, jonka tarjosi tehdastyöläinen ja köyhän poika samalla kuin varakkaampikin.

Kiitän Suomen kunniaakaan armeijan kaikkia aselajeja, jotka jalossa kilpailussa suorittivat sankaritekoja sodan ensi päivästä saakka. Kiitän rohkeudesta, millä armeija kävi päin moninkerroin ylivoimaista, osittain tuntemattominkin aseina varustettua vihollista, ja sitkeydestä, millä se pureutui kotimaan kamaran jokaiseen askelmittaan.

Ilolla ja ylpeydellä ajattelen Suomen lottia ja heidän osuuttaan sodassa - heidän uhrimieltään ja uupumatonta työtään eri aloilla, mikä vapautti tuhansia miehiä tulilinjolle. Muistan samoin muut lukemattomat, isänmaan asian omakseen ottaneet naiset.

Kunniapaikalla seisovat myös sodan ankarana aikana ne tuhannet työläiset, jotka ilmahyökkäystenkin aikana usein vapaaehtoisesti tekivät työtä koneittensa ääressä valmistuen armeijalle sen tarpeita, sekä ne, jotka herpaantumatta vihollisen tulesa työskentelivät aseiden varustamisessa. Ilolla totesin, että yksimielinen kansamme tahtoi kaikessa tukea armeijan taistelua.

Urhoollisten sotilaittemme puolustaessa rajojamme oli ylivoimaisin ponnistuksin hankittava sitä mitä puuttui, oli rakennettava puolustuslinjoja, joita ei ollut, oli koetettava saada apua, jota ei tullut. Oli hankittava aseita ja varusteita aikana, jolloin kaikki maat kuumeisesti varustautuivat maailman yli vyöryvää myrskyä vastaan. Teidän sankaritekonne, sotilaat, herättivät ihailua yli maiden, mutta kolme ja puoli kuukautta kestäneen sodan jälkeen olimme edelleen melkein yksin. Te saitte taistelussa öin ja päivin, ilman vaihdon mahdollisuutta, ruumiilliset ja henkiset voimanne rajattomiin asti ponnistaen ottaa vastaan yhä uusien vihollisvoimien hyökkäykset, mutta kuitenkin armeijamme seisoivat sodan päättyessä voittamattomana hirveitä tappioita kärsineen, vaikka silti vahvistuneen vihollisen edessä. Kotirintamammekaan, missä lukemattomat ilmahyökkäykset levittivät kuolemaa ja kauhua naisten ja lapsien keskuuteen, ei hetkeäkään horjunut. Kansamme kesti koettelemuksensa rautaisella tahdolla.

Kiitän sankareina kaatuneiden äitejä ja isiä, kiitän jokaista tulilinjojen taistelijaa ja kotirintamalla toiminutta.

Päämajassa v. 1940

Sotamarsalkka

Mannerheim

Joukkojen perustamiskeskus Suojalinnalla ennen jatkosotaa. Lähtö tapahtui 19.6.1941. Om. Maija Jaurakkajärvi.

JATKOSOTA
1941 — 1944

Tervehdys Pudasjärven kaatuneitten omaisille, sotien veteraaneille ja sotainvalideille

Olin Pudasjärven reserviläisistä muodostetun pataljoonan II/JR 53:n pastorina 5. 7.—17. 11. 1941 Kuusamon Kiestingin suunnalla. Olen syntynyt lounais-Suomessa Laitilassa vuonna 1915 ja minut vihittiin papiksi Viipurissa keväällä 1939. Asevelvollisena pappina jouduin talveksi 1940-1941 II/12. Pr:n pastoriksi Ivaloon. Niihin aikoihin tehtiin mm. papiston sijoitussuunnitelma mahdollisen sodan varalta. Olin siis jo valmiiksi sijoitettu sinne pohjoiseen. Ensin olin I/JR 53:n pastorina, mutta Jouko Karangon siirtyessä koko Ryhmä J:n pastoriksi minut määrättiin hänen tilalleen 5. 7. II/JR 53:een.

Armeijan liikekannallepanossa noudatettiin sodissamme ns. aluejärjestelmää. Mikäli miehiä riitti, niin esimerkiksi kokonainen pataljoona muodostettiin saman pitäjän miehistä. Vasta täydennysmiehiä otettiin mistä saatiin. Päälystöä, lääkäreitä ja pappeja haettiin muualta lähiseuduilta. Naapuripataljoonien pappeina toimivat Antti Poukula III pataljoonassa ja I pataljoonassa vuorotellen siviilivirastaan Lennart Vapaavuori ja Eino Kuusela, kunnes Kuusela 11. 8. sairaana joutui vangiksi enää palaamatta. II/JR 12:n pastorina Kullervo Hulkko haavoittui 12. 8. Tykistön pastorina oli Sakari Huima. Minun

haavoituttuani 17. 11. pataljoonan pastoriksi tuli KEK:n pastori Veikko Kumpulainen. Johannes Rauhala toimi divisioonan pastorin apulaisena ja haavoittui kevättalvella 1942 liikuntakyvyttömäksi. Motissa saakka kävi pikavierailulla Kuivaniemen kirkkoherra Pauli Honkasalo, josta sitten seuraavana keväänä tulikin Pudasjärven kirkkoherrea.

Mainitusta aluejärjestelmästä seurasi, että kovien taistelupaikkojen usein vaatimat suuret miehistötappiot koskivat myös aina samaa kotipaikkakuntaa. Pataljoonan kovimmat paikat olivat Kokkosalmi, Sohjanan ylitys, Kuoleman kukkula, Kiestingin valtaus ja Kiestingin motti. Pataljoonamme kärsi 5. 8. Kuoleman kukkulalla raskaat menetykset: 44 kaatunutta ja 85 haavoittunutta, yhteensä 129 miestä. Näistä kaatuneista 35 on Pudasjärven sankarihaudassa. Hyvin vaikea kestettävä oli ns. Kiestingin motti n. 25 kilometriä Kiestingistä itään 10. 8.—4. 9. 1941. Pastori Kuuselan jouduttua 11. 8. vangiksi ja pastori Hulkon 12. 8. haavoituttua minä olin motin ainoa pappi, jota tarvittiin niissä oloissa etupäässä kaatuneitten huoltoon. Aluksi kaatuneet kuljetettiin KEK:iin Kiestinkiin junalla ja radan katkettua purilaille. Haavoittuneilla kuitenkin oli

etusija purilaille, ja niin lopulta hautausratapenkkaan muka tilapäisesti 66 vainajaa. Heistä kymmenkunta oli Pudasjärveltä. Ketään en kirkollisesti siunannut, mutta jokaista olen käsin koskettanut. Viitisenkymmentä miestä jäi vielä maastoon kaatumispaikoilleen. Kaikkiaan siellä sanotaan kaatuneen 408 miestä. Olen laskenut, että koko minun aikani pataljoonasta kaatui 132 pudasjärveläistä miestä, kun jatkosota teiltä vei kaikkiaan noin 320 miestä. Rykmentin sotapäiväkirjan mukaan oli haavoittuneitten ja sairastuneitten määrä motissa yhteensä 1434 miestä, niistä toisen tiedon mukaan haavoittuneita 1273. Numerotiedot ovat pääasiassa Osmo Hyvösen kirjasta KIESTINGIN MOTTI.

Lähetin jokaisen kaatuneen kotiin surunvalittelukirjeen. Pastorin oli näin tehtävä, vaikka hän ei aina tuntenutkaan kaatumishetken yksityiskohtia. Paikkakunnan pappi oli sitä ennen välittänyt kaatumistiedon surukotiin, jossa jo ilman tätäkin oli vaikeaa. Vieläkin muistan teitä sotaleskiä ja sotaorpoja osanoton ajatuksin lämpimästi.

Tätä kirjoittaessani olen elänyt lähes 50 vuoden takaisen sotani uudelleen ties kuinka monennen kerran. Alkuvuosien unissani kertosin myös sotatapahdumia lisäämällä painajaisnomaisia kohtauksia.

Tilanteen salliessa pidin iltahartauksia kesällä ulkona ja iltojen pimennettyä teltoissa. Paikoin miehet pitivät seuroja omatoimisesti. Mielialanhoitoa vaadittiin esimerkiksi silloin, kun en-

nenkokemattoman raju ukonilma surmasi samaan teltaan kolme miestä ja sairaalaan piti lähettää kymmenkunta. Vastaavat tilaisuudet saivat myös arvostelun: ”ropakantaa”. Siksi hartaushetkien pitoonkin tuli odottava tauko. Jossain Kananaisten paikkeilla kokonainen joukkue osallistui ehtoollisen viettoon. Eräessä yksikössä täydennysmiehet tekivät sotilasvalan ja minut oli pyydetty pitämään valasaarna. Ymmärsin vastatulleitten miesten pelokkuuden ja kehoitin heitä ottamaan ”Jumalan sielunsa todistajaksi” Paavalin tapaan, että voisivat pitää valansa ja kestää.

Muistan usean vaikeasti haavoittuneen jopa nimeltä. Vänrikki Puhjulan tunsin jo Ivalosta. Hänet kannettiin vatsaan haavoittuneena sidontapaikalle. Hän vaikerteli: ”Äiti, anna vettä!”. Vesitilkan saatuaan hän kuoli. Kun itse myöhemmin haavoituin, muistin sillä hetkellä, että samalla tavalla Heimo Haikala oli motissa saanut kasvoihinsa. Muistan, miten korpraali Nissi vahvoilla käsillään kantoi minut sidontapaikan paareille komentaen: ”Tehkää tietä! Pastori on haavoittunut”. Muotopuolella ja äänivammaisena olen kuitenkin suorittanut pitkän päivätyön oppikoulunopettajana. ”Minä en (siis) kuole(kaan), vaan julistan Herran töitä” (Ps. 118:17). Tämä on samalla viesti sinne Pudasjärvelle ja Kuusamoon, jossa on kysely, vieläkö minä elän.

Untamo Koski
Tampere

Pudasjärveläisten parissa jatkosodan aikana

Kun jatkosota kesäkuussa 1941 alkoi, sain määräyksen toimia Kaatuneitten Evakuoimiskeskuksen, 12. KEK:n päällikkönä. Yksikköni matka suuntautui Taivalkosken - Kuusamon kautta rajan toiselle puolelle, missä taistelut olivat täydessä käynnissä. Se tiesi töitä.

Vaikka omassa yksikössäni ei ollut monta pudasjärveläistä, jouduin silti tekemisiin hyvinkin paljon heidän kanssaan. Tosin he olivat etupäässä ns. hiljaisia poikia, taistelunsa päättäneitä, henkensä antaneita, joita piti huoltaa ja sitten lähettää Pudasjärvelle sankarihautaan kätkeväviksi. Se oli raskasta työtä niin henkisesti kuin fyysisestikin. Jouduimmehan laittamaan arkkuun yhden lottamme veljenkin. Toisaalta oli kuitenkin hyvä mieli siitä, ettei tarvittu väliaikaisia hautauksia, vaan että nimenomaan tähän tarkoitukseen valmistettuihin arkkuihin huolella laitettuihin sankarivainajat voitiin lähettää kotirintamalle palaavissa kuorma-autoissa perille. Tulloon tässä yhteydessä mainituksi, että talvisodan aikana jouduttiin opettelemaan kaatuneitten huoltoa melkein pä aakkosista lähtien, sota kun tuli yllättäen. Vaikeudet kuitenkin voitettiin. Nyt oli toisin. Oli opittu paljon.

KEK:n päällikkönä ollessani olin käynyt jonkun kerran tervehtimässä II/JR 53:ssa taistelevia pudasjärveläisiä.

Olinhan ollut ennen talvisotaa ja välirauhan aikanakin heidän pappinaan. Mieli teki heidän joukkoonsa. Niinpä, kun pataljoonan pastorina toiminut Untamo Koski oli haavoittunut vakavasti ja pataljoona jäänyt ilman pappia, päätin pyrkiä hänen tilalleen ja pääsinkin; ensin komennukselle 26. 12. -41 ja sitten 3. 3. -42 siirrettynä. Tehtävä jatkui aina 31. 8. -43 saakka, jolloin sain siirron Oulun Tuomiokapitulin käyttöön, ja jolloin toimintani pudasjärveläisten parissa päättyi.

Pudasjärveläisten pataljoonan pappina olo sekä Kiestingissä että Uhtualla oli mielenkiintoista. Pataljoonamme oli etupäässä nuorta, riuskaa joukkoa, jonka paikka oli etulinjoissa väsymykseen asti. Saihan se olla vähän aikaa reservissäkin, minkä jälkeen sotiminen milloin kokonaisuena, milloin useampaankin osaan jaettuna jatkui. Kun toimin välillä rykmentinkin pastorina, voin joskus jalkapatikan ja polkupyörän sijasta käyttää myös komentajan ratsua, kaunista raudikkoa. Desanttien ja vihollispartioiden vuoksi minun piti määräysten mukaan ottaa mukaani lähetti, jos liikuin, niinkuin usein tapahtui, vähänkin kauempana pataljoonan varsinaiselta alueelta olevissa tukikohdissa. Niin teinkin.

Kun tiedämme talvi- ja jatkosodissamme kaatuneiden ja kadonneiden sekä sotainvalideiksi jääneiden huomattavan suuren määrän, yhteensä yhdeksättäsataa ja sen, että sotainvalidejamme on elossa pitkästi toistasataa, ei ole vaikea todeta - vaikka surren - että Pudasjärvi on ollut omalta osaltaan antamassa raskaan uhrin rakkaan isänmaamme vapauden säilyttämiseksi. Me hiljennym-

me ja teemme kunniata sankarivainajia muistaessamme ja pyydämme Jumalan siunausta heidän omaisilleen sekä sotainvalideille ja heidän läheisilleen. Herra rakasta isänmaatamme ja kansaamme siunatkoon ja varjelkoon!

Veikko Kumpulainen
Rovasti, Järvenpää

Ylikersantin kertomaa

Varsinkin nuoret ovat nykyisin kiinnostuneita tietämään, mitä todella Suomen sodissa tapahtui ja missä miehet joutuivat liikkumaan. Jonkinlaisen kuvan sotilaan liikkeistä saa, kun silmäilee 77-vuotiaan pudasjärveläisen Frans Virkkusen sotilaspassia. Siinä näkyvät koruttomasti taisteluajat ja -paikat. Tällaiset merkinnät löytyvät pudasjärveläispataljoonan II/JR 53:n muidenkin miesten sotilaspassista.

Talvisodan 105 päivää oli kestäetty. Oli luettu Mannerheimin sotilaita kiittävä päiväkäsky. Varsin hyvin tiedettiin, että uhrit olivat olleet suuret ja Karjalan menetys kalvoi mieltä, mutta kuitenkin talvisien taistelujen jälkeen rauha maistui makealta.

Jo seuraavana vuonna kevätkesällä 1941 Suomi joutui suursodan pyörteisiin. Salzburgin ja Berliinin neuvotte luissa Suomi suostui yhteistyöhön saksalaisten kanssa ja nämä pysyivät apua heti sodan alussa suoritettavassa hyökkäyksessä Muurmannin radalle. Tämä päätös oli koskeva myös pudasjärveläistä Frans Virkkusta.

-Me kokoonnuttiin kesäkuun puolivälissä Suojalinnalle. Tuttuja miehiä oli palijo. Nimet otettiin kirjoihin, niinku perustamisessa ruukataan. Lotat keitti soppaa ja sehän tietenki maistu. Koko homma kesti pari päivää; minä olin yötä Koskenhoviille. Sitte koko joukko lastattiin kuorma-autoihin. Lavojen reunalle oli pantu pystyputut ja pahvit tuulen suojaksi. Minun auton kylässä luki: Rajamaa Oy. Matka kohti Kuusamoa alkoi.

- Kuusamosa majotuttiin Saapunkijärven rannalle. Oli aikaa kalasteluunkin. Täällä asuttiin teltoissa parisen viikkoa. Sitte siirryttiin lähemmäs rajjaa. Siinä kateltiin toisiamme me ja naapurin rajavartijat. -Vaen oli niillä suuria sotakoiria! ihmetteli Frans.

Frans Virkkunen muisti, että hän kuului kenr.maj. Hjalmar Siilasvuon komentamaan III AK:aan ja siinä Ryhmä J:hin, jonka komentajana oli evl. Jussi Turtola. Raja ylitetiin ensimmäinen heinäkuuta ja edettiin helposti Kii-masjärvelle. Melkein ainoana harmina oli huono tie. Rajavartiokasarmen pihalla pidettiin II/JR 53:n miehille iltahartaus, jossa puhui majuri Backman.

- Oli se mielinpainuva puhe, muisteli Frans Virkkunen ja jatkoi: Tästä eteenpäin matkanteko oli hankalaa. Tiet olivat surkijat; enempi piti käyttää lapiota kuin kivvääriä. Kanalaisissa oli jo melekonen rähäkkä, mutta siitä selevitettiin kohtuullisesti.

- Saimma kuulla, että mejän pitäs puskeutua Pääjärven ja Tuoppajärven välistä yli Sohjana-joen. Toiset meni tien suunnassa, me koukattiin vasemmalta syvänmaata myöten. Matkaa oli kymmenkunta kilometriä. Mukana kiskottiin venneet ja ponttoonit, joilla piti ylittää Sohjana. Kun tultiin joelle, tilanne näytti pahalta: Vastarannan rinteessä töröttivät vihollisen pesäkkeet pahaenteisesti. II/JR 53 ja III/JR 53:lle oli annettu "palstat" joen keskivaiheilta. Tykistö ja stugat, jotka tulivat Putasjärven lentokentältä, tekivät tulivalamistelun. Joen ylitys kävi meleko heleposti,

mutta vaikeudet alakovat vastarinteessä. Siinä meni hyviä miehiä, kun pesäkkeitä tuhottiin. Putasjärven kunnanlääkäri Oravainenki haavottu täällä. Täältä tuli monen pojan kuolinpäivämerkinnäksi 31. 7. 1941.

Frans Virkkunen käy entistä vakavammaksi kertoessaan tapahtumia Sohjanasta eteenpäin. Kokkosalmi on kapeikko Tuoppajärven ja Kokkojärven välissä. -Se oli luja paikka, muisti Frans, mutta vielä tiukempaa oli tulossa. Neljänä seuraavana päivänä joukot joutuivat lujemmalle kuin kertaakaan tähän asti. Kiestingin tien varressa oli kukkula karttamerkiltään 144.2. Sen miehet ristivät taistelujen jälkeen Kuoleman kukkulaksi. Kun tässä kirjassa on poikien kaatumapäivämääränä 5. 8. 1941, se viittaa tuohon kukkulaan. 17. 8. 1941 oli Pudasjärvellä pohjattoman surun päivä. Silloin haudattiin sankarihautaan yli 30 sankarivainajaa. Kuoleman kukkulan tapahtumat on realistisimmin kuvannut kirjassaan kirjailijaprofessori Kalle Päätalo, koska hän on ollut näkijänä ja kokijana: - Tämä kukkula se kävi liijan kalliiksi...

Vielä piti Frans Virkkusen kokea motissa olon hirvittävyys.

- Minusta se Turtolan Jussi oli liijan malttamaton menossaan. Me ryöhällettiin rattaa pitkin meleko joutuin ja saksalaiset vasemmalla maantien varressa juuttuivat ja jäivät jälkeeseen. Ainua henkireikä länteen oli rata, josa kuluki muutama vaunualusta päiväsä ja toi ammuksia ja muonaa. Upseereja kaatu palijo - ja miehiä. Meillekki tuli ainaki yheksän täyvennystä. Viimen vihollinen tukki ratan ja 25. 8. huomattiin, että verisistä yrityksistä huolimata sitä ei enää saatu avatuksi. Rykmentistä tuli määräys, että huolto pittää tästä lähin hoitaa purilaskolonilla. Minä kun olin kirvesmiehiä, jouvuin hakemaan mettästä errääнки purilasaisan. Motista lähti joka päivä noin 50 hevosta käsittävä purilas- ja kantosatulavevoskolonna läpi

upottavien soijen ja jänkien. Matka kesti mutkin 22-23 tuntia. Kyllä hyvä hevonen ja riuska savottamies oli korkiasa kurssissa! Motista evakuoitiin yli 600 haavoittunutta ja sairasta purilastietä parempaan hoitoon. Tällä tuskien tiellä moni haavottunu menehtyi.

Seuraava merkintä sotilaspassissa on: Puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella 20. 6. -42—12. 3. -44.

- Meijät siirrettiin marssien Röhön kautta Uhtualle. Kyllä olo täällä oli heileppua entiseen verrattuna. Meinas välillä iskiä lorvitautiki. Ussein vaihettiin asemapaikkoja ja puolustusasemia paranneltiin. Aina välliin tapella rytistettiin, mutta sitte oli myös aikaa leppoon jopa kalastukseen ja metästyksenki.

- Täältä sain siirron Kannakselle. Sotilaspassissa on kuiva merkintä: Karjalan kannas Kuuterselän torjuntataistelut 9. 6.—14. 6. -44. Edelleen 3. Divisioonan torjuntataistelut Länsi-Kannas - Kivennapa - Muolaa 15. 6.—21. 6. -44 ja 3. Divisioonan torjuntataistelut Harjulan lohkollla 26. 8.—4. 9. -44.

- Kannaksen tappeluista vois puhua pojottaa vaikka päivän, mutta olokoon, kuittasi Frans ikävät muistot.

Vieläkään ei koittanut rauhan töiden aika. Frans Virkkunen ja jäljellä olleet II/JR 53:n miehet lastattiin Joutsenon asemalla junaan ja määränpäänä oli Oulu ja Toppilan satama. Sieltä piti vielä lähteä ajamaan maasta entisiä aseveljiä saksalaisia. Ensin matkattiin laivalla Toppilasta Tornioon. Mukana pataljoonasta olivat kaikki muut paitsi hevoset!

- Oli se jännittävä matka. Laiva ei ollu mikkään sotalaiva ja vastasa Torniossa oli piiskatykein varustettu saksalaisjoukko. Oli kai onnessaan, että päästiin melekein varkain nousemaan maihin Röyttäsä. Torniossa tapella jytistettiin ja tarvottiin sitte syvänmaan kautta kohti koillista Tervolaan, siitä sitte tien suunnasa Rovaniemelle. Koko kaupunki

paloi ja oli muutenki surkian näkönen! Täältä lähetettiin ajamaan saksalaisia kohti Kittilää. Kun tappeluja oli yhtenä, niin kävi monasti mielesä, että mahtakohan tästä sittenkään selevitä hengisä Putasjärvelle.

Frans Virkkunen selvisi hengissä. Hänen sotansa päättyi Kittilässä 27. 10. 1944. Vielä oli kestettävä marssi Kittilästä Pudasjärvelle.

- Syksysiä sorateitä kävellä jynkettettiin 40—50 km päiväsä. Marssi oli raskas, mutta pikkusen sitä kevensi se, että sota oli takanapäin ja oltiin menosa kohti kotikuntaa. Rovaniemellä ja Ranuan sairastuvalla paranneltiin ja sijoitettiin vereslihalle menneitä ja rakkosia jalakoja. Marssi jatkui. Loppusalla matkaa ois huonommalla johtajalla saattanu olla vaikeuksia, mutta kapteeni *Eero Sipilä* tunsi miehet ja osasi hoi-

taa assiat, kiitteli Frans johtajaansa.

Edessä olivat rauhan työt. Frans Virkkunen asui ensin vanhempiensa luona Sotkajärvellä, rakensi sitten sinne oman mökin. Mieli teki Kurenalle lähemmäs työmaita. Näin hän tuli aloitaneeksi Honkasenkankaan asuttamisen. - Pykättiin Kaarre Martin kans pikku mökki oikein lukkosalavoksella, ettei huuju. Siinä se seisoo vielä tänäkin päivänä. Nykyään asun Kauppatien varressa.

Tätä sotatietä kulki moni pudasjärveläinen Frans Virkkusen tapaan. Kaikki eivät palanneet.

- Pitäs melekeen panna kynnet ristiin ku henkikulta säästy, päätteli Frans vakavasti.

E.R.

Stm Ahola Pauli Alfred
s 21. 6. 1916
Hetekylä Närhi
k 24. 8. 1941 Kiestingistä itään

242

Jääkäri Ahonen Antti Aukusti
s 30. 1. 1922
Hetekylä Petäjaniemi
k 25. 5. 1944 Rajajoki

95

Stm Ahonen Arttu A
s 5. 8. 1914
Hetekylä Niemelä
k 31. 3. 1943 Suojärvi

256

Stm Ahonen Juhani Matias
s 21. 12. 1919
Jonku Saari
k 16. 8. 1944 Rukajärvi

222

Väp. Ahonen Tauno Sulo
s 29. 8. 1912
Kurenalus Ahonen
k 31. 8. 1943 Uhtua

51

Stm Alatalo Kaarlo
s 23. 8. 1924
Siivikko Ojala
k 19. 6. 1944 Ontajoki

239

Stm Alatalo Kalle Henrikki
s 29. 3. 1924
Kurki Mäntylä
k 16. 7. 1944 Pitkäranta Heinjoki

149

Stm Anttila Antti Akseli
s 18. 1. 1924
Ypykkäjärvi Anttila
k 26. 6. 1944 Kannas sotasairaala

91

52

Stm Anttila Johannes Abraham
s 28. 9. 1922
Sarakyä Rytinkisalmi
k 7. 5. 1943 Sotasairaala
Sarakyän sankarihauta 16

Stm Arbelius Eetu Augusti
s 29. 10. 1908
Ylilivo Uhkala
k 5. 8. 1941 Kiestinki

33

Stm Arponen Veikko Anton
s 7. 6. 1918
Livo Pärjänsuo Pötkkiöniemi
k 11. 7. 1941 Salla Kieristelemävaara

299

Stm Backman Jaakko
s 25. 5. 1915
Kipinä Backman
k 27. 8. 1941 Kiestingistä itään

285

53

Kers. Ekdahl Frans August
s 2. 5. 1916
Hetekylä Pätsilä
k 5. 8. 1941 Kiestinki

36

Stm Granroth Yrjö Valdemar
s 18. 2. 1914
Kurenalus
k 31. 7. 1941 Sohjana

11

Stm Granlund Esko
s 2. 3. 1920
Sarakyä Sarajärvi
k 20. 6. 1942
Sarakylän sankarihauta

18

Stm Haapalainen Väinö
s 16. 11. 1908
Puhos Myllykangas
k 5. 8. 1941 Kiestinki

42

Stm Haarahiltunen Eino
s 3. 9. 1911
Livo Petäjäkoski
k 3. 9. 1941 Sotasairaala

106

Stm Haarahiltunen Lauri
s 18. 12. 1912
Kyngäs Reppula
k 11. 8. 1941 Kiestinki

125

Stm Haataja Niilo
s 28. 9. 1922
Sarakyä Olkisalmi
k 10. 6. 1944 Valkeasaari
Sarakylän sankarihauta

38

Stm Halkola Martti Aukusti
s 19. 9. 1911
Hetekylä Viinikoski Jauhomaa
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

223

Stm Hanhela Arvid Jaakko
s 22. 6. 1911
Hetekylä Sirkka
k 17. 9. 1941 Uhtua Röhö

127

Alik. Hanhisuanto Hannes
s 3. 9. 1914
Sarakylä Sarajärvi
k 8. 9. 1944 Sotasairaala
Sarakylän sankarihauta

41

Stm Harjuveteläinen Iisakki
s 19. 12. 1919
Kollaja Hakulinranta
k 16. 7. 1941 Korpiselkä

195

Kers. Heikkilä Heikki Emil
s 24. 10. 1917
Hetekylä Heikkilä
k 12. 6. 1944 Kuuterselkä

185

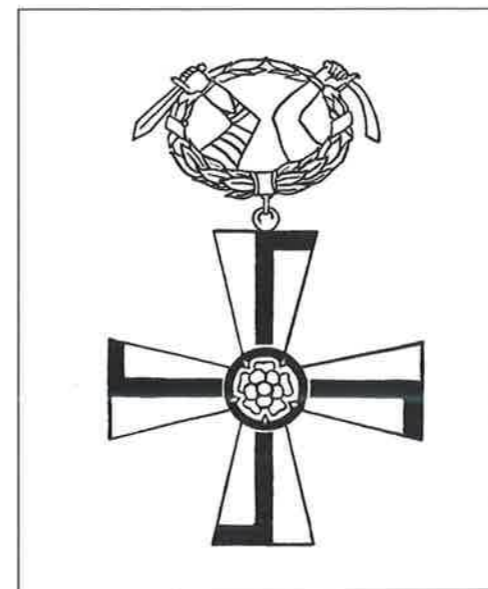
Korp. Hemmilä Viljo
s 11. 8. 1915
Jonku Ruottisenharju Keskiselkä
k 5. 8. 1941 Kiestinki

43

Stm Hepola Olavi Heikki
s 21. 7. 1918
Alasiurua Hepola
k 3. 7. 1943 Uhtua

62

Stm Hiltula Juho Jalmari
s 21. 9. 1912
Kipinä Panuma
k 1. 7. 1944 Kannas Suurmäki

305

Stm Hiltula Toivo Aukusti
s 18. 5. 1923
Hetekylä Rukola
k 28. 8. 1942 Sotasairaala

212

Stm Hiltula Vihtori
s 31. 7. 1907
Ylisiurua Pimiämütka
k 31. 7. 1941 Sohjana

13

Kers. Hiltunen Erkki
s 22. 12. 1917
Siurua Ikosenniemi
k 13. 2. 1944 Uhtua

102

Stm Hiltunen Toivo
s 16. 4. 1921
Ylikollaja Ypykkäjärvi
k 16. 8. 1941 Kiestingin radalla

120

Stm Hiuspää Emil
s 19. 3. 1923
Kollaja Haarakangas
k 27. 9. 1944 Sotasairaala

249

Korp. Holmström Yrjö
s 19. 6. 1923
Hirvaskoski Koskenkorva
k 8. 7. 1941 Sotasairaala

1

**Väap. Holtinkoski Anders
Viljam Jagob**
s 19. 3. 1907
k 9. 5. 1943 Sotasairaala
Haudattu Oulujoen sankarihautaan

Stm Honkanen Antti
s 26. 3. 1923
Puhos Aittaniemi
k 2. 9. 1944 Ihantala

283

Stm Honkanen Arvi
s 28. 8. 1924
Saraskylä Sarajärvi
k 22. 7. 1944 Ägläjärvi
Saraskylän sankarihauta

42

Korp. Honkanen Matti
s 23. 7. 1910
Puhos Saarela
k 9. 6. 1944 Rajajoki

177

Stm Honkanen Nikke Matias
s 12. 7. 1925
Puhos Rytäniemi
k 12. 9. 1944 Sotasairaala

251

Stm Honkanen Veikko
s 18. 8. 1919
Sarakyli Rytinkisalmi
k 23. 5. 1943 Sotasairaala
Sarakyliin sankarihauta

17

Stm Huitsi Eino
s 18. 12. 1920
Pintamo Huitsi
k 10. 7. 1941 Salla

172

Stm Hyttinen Edvin Aksel
s 25. 8. 1912
Livo Pajula
k 11. 6. 1944 Vammelsuu

246

Stm Hyttinen Janne Artturi
s 12. 10. 1923
Puhos Kangaslampi
k 26. 6. 1944 Kannas

89

Stm Härmä Matti
s 20. 3. 1906
Kurenalus Hilturanta
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään

121

Stm Ihme Frans Arvid
s 1. 6. 1916
Sarakyli Nuorunka
k 6. 12. 1941 Karhumäki
Sarakyliin sankarihauta

32

Ylik. Iik Edvard
s 9. 7. 1915
Sarakyälä Sarajärvi
k 29. 11. 1941 Sotasairaala
Sarakyälän sankarihauta 37

Alik. Iinatti Vieno
s 14. 8. 1915
Iinattijärvi Harju
k 25. 7. 1941 Sohjana 8

Stm Ikonen Matti
s 12. 11. 1922
Hetekylä Virtala
k 23. 2. 1943 Uhtua 207

Alik. Illikainen Jaakko Evert
s 18. 12. 1915
Ylisiurua Sampila
k 9. 10. 1941 Kiestinki Kangasvaara 135

Stm Iinattiniemi Arvo
s 30. 7. 1923
Iinattijärvi Iinatti
k 5. 3. 1943 Uhtua 208

Stm Iinattiniemi Kalle
s 30. 7. 1914
Iinattijärvi Juusola
k 29. 1. 1943 Uhtua 209

Stm Illikainen Johannes
s 10. 4. 1903
Hirvaskoski Kuusikko
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään 292

Stm Illikainen Kalle
s 2. 6. 1907
Pintamo Iitala
k 10. 7. 1942 Sotasairaala 73

Alik. Illikainen Pauli
s 7. 3. 1911
Livo Visala
k 5. 8. 1941 Kiestinki

41

Stm Ilves Juho Aukusti
s 21. 8. 1911
Hetekylä Autio
k 1. 8. 1941 Sohjana

29

Alik. Jaakola Väinö
s 20. 05. 1916
Alasiurua Ruonalampi
k 30. 5. 1943 Uhtua

301

Stm Jaaskamo Juho Aukusti
s 6. 4. 1915
Metsälä
k 22. 7. 1944 Sairaala

226

Stm Isola Joonas
s 25. 3. 1898
Aittojärvi Rannela
k 21. 7. 1941 Pistojoiki

190

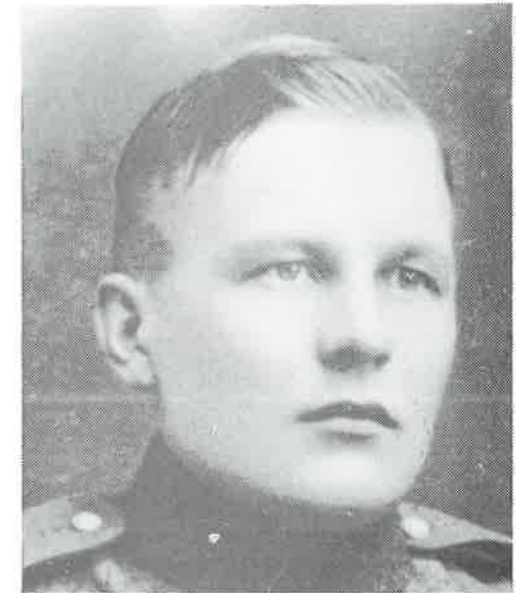
Stm Jaakkola Armas
s 15. 11. 1914
Ylikollaja Ypykkäjärvi
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

116

Alik. Jaurakkajärvi Heikki
s 3. 7. 1913
Hetekylä Jaurakainen
k 15. 2. 1944 Uhtua

100

Korp. Jaurakkajärvi Lauri Joh.
s 24. 6. 1911
Hetekylä Jaurakainen
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään

69

Stm Jokela Antti
s 2. 6. 1912
Alasiurua Ruonolampi
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

66

Korp. Jokela Aukusti
s 17. 8. 1917
Alasiurua Ruonolampi
k 9. 5. 1942 Uhtua

248

Stm Jokela Jalmari
s 8. 7. 1911
Alasiurua Ruonolampi
k 15. 10. 1942 Vausjoki

211

Alik. Jokikokko Heikki Viljami
s 13. 12. 1916
Hetekylä Keinänen
k 5. 8. 1941 Kiestinki

115

66

Stm Jokikokko Matti
s 5. 2. 1907
Hetekylä Keinänen
k 5. 8. 1941 Kiestinki

85

Vänr. Jussila Esko Päiviö
s 30. 6. 1914
Kurenalus
k 5. 8. 1941 Kiestinki
Haudattu Haukiputaan
sankarihautaan

182

Stm Jussila Pauli Matias
s 22. 4. 1922
Kipinä Panuma Jussila
k 15. 7. 1944 Pitkäranta

151

Korp. Juttula Väinö
s 24. 3. 1910
Siurua Ikoseniemi Valkola
k 5. 8. 1941 Kiestinki

81

67

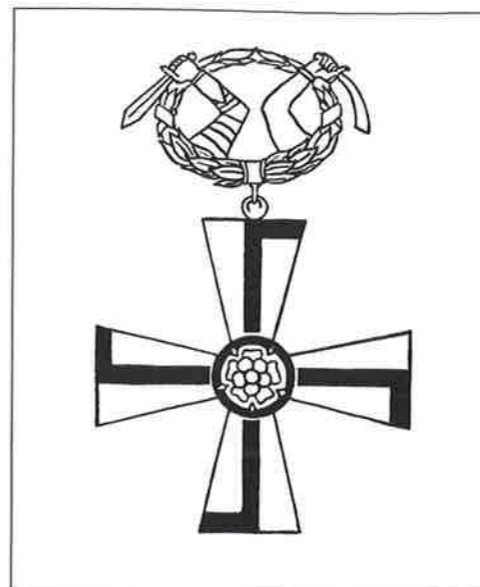
Stm Juurikka Martti
s 22. 10. 1917
Hetekylä Kavala
k 5. 7. 1943 Uhtua

60

Stm Juutinen Arvo
s 6. 10. 1923
Livo Juutinen
k 7. 8. 1944 Kannas

143

Stm Karlhom Juho Jaakko
s 16. 6. 1904
Sarakylä Sarajärvi
k 13. 8. 1941 Kiestingistä itään
Sarakylän sankarihauta 34

Stm Karvonen Sakari
s 8. 11. 1906
Jonku Kupukka
k 2. 8. 1941 Kenttäsairaala

21

Korpr. Juutinen Jaakko
s 10. 12. 1910
Pintamo Ojala
k 9. 10. 1941 Kiestinki

171

Luut. Karjalainen Niilo (Nikolai)
s 10. 12. 1917
Siurua Kötölä
k 27. 6. 1944 Sotasairaala

88

Alik. Kaustinen Veikko Jalmari
s 14. 10. 1910
Koivusaari Pärjänsuo
k 23. 10. 1941 Sotasairaala
Haud. Oulaisten sankarihautaan 202

Stm Kehusmaa Heikki Vilhelm
s 12. 5. 1907
Alasiurua Kehus
k 23. 8. 1941 Kiestingistä itään

234

Stm Kela Erkki
s 18. 5. 1923
Puhos Reinikka
k 17. 7. 1944 Vuontele Suojärvi 232

Stm Kelahaara Kalle
s 4. 8. 1920
Sarakylä Sarajärvi
k 25. 3. 1944
Sarakylän sankarihauta 20

Stm Kelahaara Matti
s 13. 12. 1908
Sarakylä Sarajärvi
k 31. 7. 1941 Sohjana
Sarakylän sankarihauta 7

Stm Kemppainen Juho Armas
s 17. 8. 1911
Puhos Hetejärvi
k 5. 8. 1941 Kiestinki 32

Stm Kemppainen Kalle
s 21. 5. 1911
Puhos Marjamutka
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään 122

Stm Kenttälä Kalle Aukusti
s 3. 2. 1912
Iinattijärvi Raatikko
k 16. 8. 1941 Kiestingistä itään 70

Stm Keränen Eino Herman
s 17. 1. 1924
Jaurakkajärvi Puhosjoki Puute
k 10. 6. 1944 Kannas 293

Korp. Keränen Harald
s 1. 4. 1917
Kurenalus Pirinranta
k 17. 8. 1941 Sotasairaala 247

Stm Kettunen Toivo Johannes
s 20. 11. 1914
Livo Parjänsuo Koivusaari
k 5. 8. 1941 Kiestinki

84

Stm Kinnunen Matti
s 19. 6. 1911
Korpinen Vetoniemi
k 31. 7. 1941 Sohjana

15

Stm Kipinä Matti
s 21. 2. 1922
Marikaisjärvi Malinen
k 10. 6. 1944 Valkeasaari

236

Stm Knuutila Veikko
s 24. 7. 1924
Hetekylä
k 18. 6. 1944 Kannas

148

Stm Kinnunen Väinö
s 1. 3. 1918
Korpinen Vetoniemi
k 10. 3. 1944 Länsisyväri

97

Stm Kipinä Aarne Jalmari
s 23. 8. 1912
Kipinä Sarvela
k 28. 11. 1941 Kangasvaara

203

Stm Kokko Juho Jalmari
s 25. 8. 1912
Livo Nurkkala
k 3. 8. 1941 Kostamus

286

Lotta Kokko Maikki
s 1. 12. 1924
Ylisiurua Kokkokylä
k 21. 2. 1942 Sairaala
Haudattu Ranuulle

275

"Töpinän" miehiä lähdössä jatkosotaan. Om. Aleksanteri Illikainen.

Sotilaspastori Veikko Kumpulainen tervehtimässä poikia kenttävartio-
asemalla Uhtualla. Om. Alma Pirttimäki.

Pudasjärven ja Kuivaniemen kuntien edustajat kävivät tervehtimässä poikia
Uhtualla marraskuussa 1942. Oppaana alueella oli sotilaspastori Veikko
Kumpulainen. (Takana kolmas oikealta). Om. Eino Riekki.

*Kiurun korpessa
17. 11. 42
Sot. past. Veikko Kumpulainen
Heikki Poona.
Nelli Varkkula
K. Savola.
Panssulan k. asab.
P. Alhonen,
Fanni Ainita.
Mira Kankkila.
Matti Jakkola.
Mika Munnis*

Pohjoisen poikia lepuvuorossa korsulla. Om. Aleksanteri Illikainen.

Aseveljien haudalla

On luonto hiljaa, linnut puissa
visertäin laulujansa laulelee.
On aatokseni asioissa muissa,
vain korvat konserttia kuuntelee.

Kuljen hautausmaalla ja katselen
ristejä, laattoja joista luen
nimiä tuttuja. Kun astelen
käyn luokse muistojeni menneiden.

Täällä monta ystävääni muuttuu
maaksi pienen muistomerkin alla.
On myös niitä, joilta risti puuttuu,
kun ei muistajia vainajalla.

On täällä taattoin hautakummut,
ken heitä muistais' työstään kiittäen.
Tääll' lepää isät, äidit, mummut
työnsä tänne jättäneet.

Tääll' on aseveljein hautakummut,
hiljennyn siinä heitä muistaen.
Kun maallemme soivat sotarummut,
tulilinjaan vei tiemme yhteinen.

Rivit harveni usein siellä,
veli viereltä kaatui pois.
Joko huomenna tällä tiellä,
minun vuoroni kaatua ois.

Jylinä tykkein kuului usein,
oli räiskettä kranaatein.
Kun taisteltiin niin monin asein,
veri vuoti vammaisten.

Enempää ei voi kukaan antaa
puolesta maan ja vapauden,
kuin henkensä alttiiksi antaa
ja lyödä maahan vihollinen.

Kuljen hiljaa mietteissäni
aseveljein haudoilla.
Sodan muistot mielessäni
alkoi hiljaa aukeilla.

Uhtua ja Piispansaari,
tulee täällä mieleeni.
Vaikka oon jo vanha vaari
palaavat ne muistooni.

Kodit ootti palaavaksi,
isää poikaa, veljiään.
Tuli kirje, kaatuneeksi
ilmoitti se pojan tään.

Puolitankoon lippu nousi,
omaiset jäi suremaan.
Kirkkorantaa vene sousi,
tultiin poikaa siunaamaan.

Kalliin hinnan vaati meiltä
maan ja kansan vapaus.
Näitä sodan sankareita,
seuraa kansan siunaus.

Teemme kunniaa nyt heille,
aseveljille sankareille.
Vapautemme puolesta
oman henkensä uhranneille.

Erkki Niemitalo

Stm Konttila Jaakko
s 18. 7. 1920
Ylisiurua Konttila
k 11. 7. 1941 Salla

235

Stm Konttila Juho Jalmari
s 21. 5. 1920
Kipinä Löytö Ahola
k 17. 7. 1943 Luottojoki Salla

59

Stm Korttejärvi Enok (Eino)
s 4. 1. 1912
Sarakylä Korte
k 17. 8. 1941 Kiestingistä itään
Sarakylän sankarihauta

35

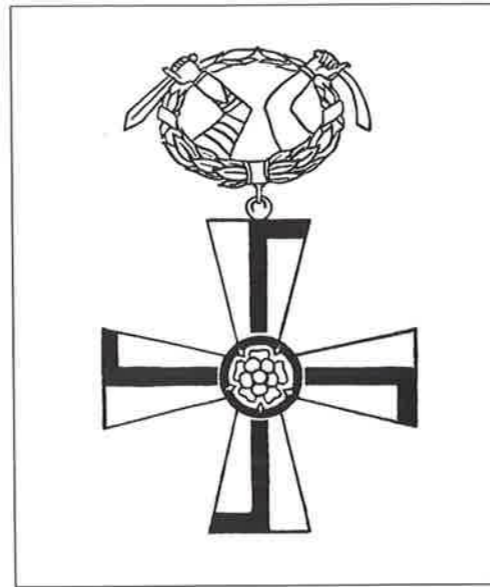
Stm Korttejärvi Kalle
s 21. 4. 1913
Sarakylä Kouva
k 6. 6. 1942 Kiestinki
Sarakylän sankarihauta

13

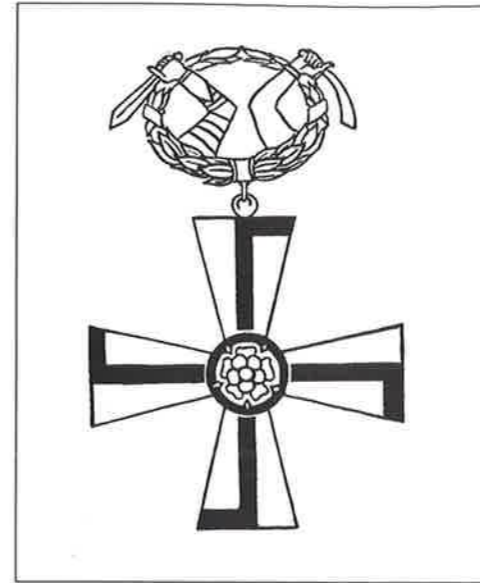
Stm Kosamo Viljo
s 25. 11. 1920
Puhos Kosamo Mattila
k 20. 9. 1941 Ainiovaara

129

Työv. Koskela Juho Abrami
s 11. 1. 1900
Kollaja Takkinen
k 4. 5. 1943 Sotasairaala

227

Stm Kouva Eetu
s 6. 10. 1925
Saraskylä Kouva
k 23. 6. 1944 Kannas Sotasairaala
Saraskylän sankarihauta 50

Stm Krum Urho Aukusti
s 5. 9. 1911
Hirvaskoski Pakola
k 3. 8. 1941 Kostamus

288

Stm Koskelainen Kaarlo
s 26. 10. 1913
Ylilivo Käpylä
k 1. 7. 1944 Rajakylä
Haud. Joensuun sankarihautaan 138

Stm Kouva Arttu
s 13. 5. 1920
Saraskylä Kouva
k 17. 1. 1942
Saraskylän sankarihauta 15

Ylik. Kumma Niilo
s 11. 11. 1920
Saraskylä Sarajärvi
k 29. 6. 1944 Ihantala
Saraskylän sankarihauta 40

Korpr. Kummala Jaakko
s 1. 7. 1907
Saraskylä Piste
k 21. 7. 1941 Sotasairaala
Saraskylän sankarihauta 26

Stm Kuopus Eino Paavali
s 15. 2. 1908
Inattijärvi Salmela
k 20. 9. 1941 Kiestingistä itään

284

Stm Kuopusjärvi Aukusti
s 25. 12. 1897
Metsälä
k 21. 7. 1941 Pistojoiki

31

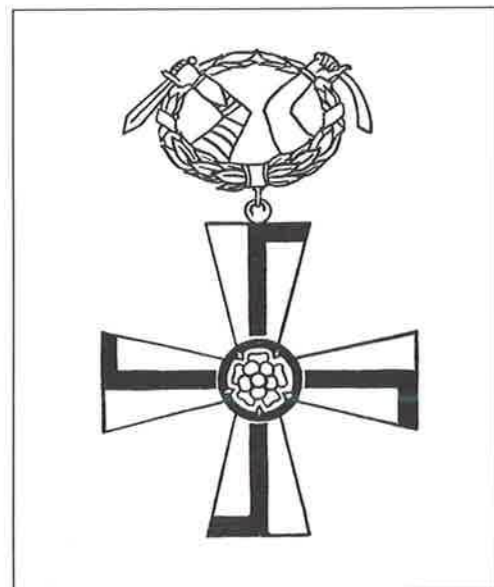
Väep. Kuukasjärvi Kalle
s 8. 6. 1912
Sarakylä Sarajärvi
k 25. 6. 1944 Nuoskuanjärvi
Sarakylän sankarihauta

44

Stm Kuukasjärvi Kalle
s 5. 4. 1910
Sarakylä Haapala
k 14. 6. 1944 Kuuterselkä
Sarakylän sankarihauta

46

Kers. Kurola Sakari Adolf
s 25. 8. 1911
k 11. 11. 1941 Petsamo Titowamaasto
Haudattu Revonlahden
sankarihautaa

277

Stm Kuukasjärvi Juho Abram
s 13. 4. 1922
Sarakylä Haapala
k 18. 2. 1942 Kiestinki
Sarakylän sankarihauta

45

Stm Kuukasjärvi Pekka
s 10. 4. 1921
Sarakylä Jäkälävaara
k 30. 7. 1944 Tolvajärvi
Sarakylän sankarihauta

48

Korpr. Kuukasjärvi Väinö
s 1. 7. 1914
Kurenalus Kaarre
k 25. 6. 1944 Sammatus

184

Stm Kuurola Veikko Henrik
 s 17. 5. 1918
 Hetekylä Jaurakkajärvi
 k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään 281

Stm Kynsijärvi Matti
 s 4. 12. 1909
 Sarakylä Muukala
 k 5. 8. 1941 Kiestinki
 Sarakylän sankarihauta 28

Väep. Körkkö Kalle Ensio
 s 8. 3. 1923
 Alasiurua
 k 3. 7. 1944 Lintujärvi 231

Stm Laakkonen Matti
 s 22. 12. 1902
 Hirvaskoski Hautala
 k 31. 7. 1941 Sohjana 14

Stm Kälkäjä Matti
 s 11. 6. 1924
 Kipinä Syväoja Talala
 k 26. 6. 1944 Alanoskua 180

Stm Kälkäjä Toivo Johannes
 s 16. 8. 1920
 Kipinä Alakollaja Nurkkala
 k 29. 6. 1944 Ihantala 187

Stm Lammela Ossi Johannes
 s 16. 6. 1914
 Kurenalus Pirinranta
 k 1. 4. 1942 Sotasairaala 268

Stm Lantto Arne Johannes
 s 7. 9. 1921
 Kurki Veteläinen
 k 5. 8. 1941 Kiestinki 25

Stm Lantto Kalle (Kaarlo)
s 24. 12. 1913
Ylikollaja Koirakangas
k 20. 7. 1941 Kiestinki

7

Korpr. Lantto Väinö Viljami
s 11. 1. 1915
Kurki Multiniemi
k 27. 8. 1941 JSP:lla Kiestingistä itään

158

Stm Lasala Aukusti
s 3. 11. 1920
Metsälä Haarala
k 17. 2. 1942 Sotasairaala

74

Stm Lasala Kalle Einari
s 18. 6. 1915
Metsälä Haarala
k 5. 8. 1941 Kiestinki

110

Stm Lasala Lauri Sakarias
s 18. 6. 1923
Kurenalus Hilturanta
k 9. 5. 1943 Uhtua

213

Stm Latvalehto Väinö
s 18. 6. 1915
Puhos Ahola
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

216

Alik. Lauhikari Evert
s 7. 11. 1902
Livo Kanerva
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

259

**Alik. Lehmikangas
Aukusti Immanuel**
s 23. 4. 1911
Jonku Puskala
k 17. 9. 1942 Uhtua

210

Stm Leinonen Kalle
s 17. 11. 1912
Hirvaskoski
k 5. 8. 1941 Kiestinki

24

Stm Leinonen Matti
s 16. 4. 1908
Sarakylä Haapala
k 5. 8. 1941 Kiestinki
Sarakylän sankarihauta

29

Stm Liikanen Johan Evert
s 21. 8. 1917
Jonku Piira
k 15. 10. 1941 Kiestinki

167

Stm Lohvansuu Jaakko
s 23. 7. 1920
Livo Pärjänsuo
k 11. 3. 1943

304

Sot.mest. Leinonen Toivo Emil
s 20. 5. 1908
Kurenalus Leinonen
k 22. 10. 1942 Sotasairaala

269

Stm Liekola Kaarlo Johannes
s 7. 7. 1909
Ylisiurua Liekokylä
k 7. 8. 1943 Uhtua

56

Stm Lohvansuu Juho
s 11. 4. 1910
Livo Pärjänsuo
k 31. 7. 1941 Sohjana

9

Stm LoukusaVeikko Aukusti
s 25. 6. 1913
Pojula Mäntylä
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

282

Alik. Luokkanen Niilo
s 10. 1. 1918
Ylilivo Heikkilä
k 15. 1. 1944 Uhtua

260

Stm Malinen Oiva
s 28. 5. 1918
Hirvaskoski Korento Malinen
k 24. 12. 1943 Sotasairaala

105

Stm Marikainen Antti
s 26. 10. 1906
Kurenalus Kongasjärvi
k 21. 7. 1941 Pistojoiki

196

**Stm Marikainen
Kaarlo (Kalle) Johannes**
s 1. 3. 1911
Ylikylä Käpylä
k 10. 8. 1943 Kenttäsairaala Uhtua

55

Stm Manninen Johan Kustaa
s 5. 8. 1901
Kurenalus Jatko
k 7. 8. 1941 Kiestinki

83

Mannerheim-ristin ritari
Kers. Manninen Toivo Johannes
s 10. 1. 1915
Puhos Veitsiaho
k 29. 12. 1943 Sotasairaala

46

88

Korpr. Mertala Jaakko
s 17. 5. 1906
Alasiurua Säynäjärvi
k 15. 10. 1941 Kiestingistä itään

169

Stm Mikkola Artturi
s 28. 8. 1917
Livo Perälä
k 5. 8. 1941 Kenttäsairaala Kiestinki

26

89

Stm Mikkola Vihtori
 s 15. 4. 1912
 Siurua Putaansuu
 k 28. 10. 1949 vammoihinsa kotona
 244

Jääk. Moilanen Kalle Artturi
 s 22. 4. 1916
 Puhos Korpela
 k 28. 9. 1943 Ontajärvi
 48

Kers. Mustonen Jaakko Alfred
 s 5. 8. 1918
 Kollaja Porkunperä
 k 27. 6. 1944 Viipurin mlk
 186

Vänr. Mustonen Johannes
 s 1. 6. 1914
 Kollaja Porkunperä
 k 12. 5. 1942 Jelettijärvi
 257

Stm Mustonen Vihtori
 s 25. 5. 1916
 Ervasti Venymä
 k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään
 297

Stm Määttä Kalle Aukusti
 s 17. 6. 1912
 Hetekylä Heikkilä
 k 5. 8. 1941 Kiestinki
 34

Korpr. Määttä Magnus
 s 6. 7. 1903
 Syötekylä Ojala
 k 20. 7. 1941 Kiestinki
 5

Stm Määttä Yrjö Esa
 s 14. 1. 1916
 Jonku Keskielkä
 k 20. 7. 1941 Kiestinki
 6

Stm Naamanka Nestori
s 5. 8. 1903
Iinattijärvi
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

237

Stm Niemi Jaakko
s 23. 7. 1922
Livo Hakosaari
k 4. 7. 1944 Sotasairaala

90

Jääk. Niskala Yrjö
s 21. 1. 1911
Livo Vähälä
k 16. 9. 1942 Salla

245

Stm Niskasaari Eino
s 23. 5. 1917
Ylikurki Hakojärvi Hakola
k 27. 8. 1941 Kiestingistä itään

287

Stm Niska Jaakko
s 19. 11. 1910
Puhos Myllykangas
k 1. 4. 1942 Uhtua

193

Stm. Niska Johannes
s 7. 3. 1922
Jaurakkajärvi Koira-aho
k 17. 7. 1944 Suojärvi Vuontele

261

Stm Niskasaari Heimo
s 25. 12. 1922
Ylikurki Hakojärvi Hakola
k 24. 5. 1942 Kangasvaara

255

Alik. Niskasaari Reino Petteri
s 30. 5. 1914
Kurki Aappola
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

68

Stm Niskasaari Veli Jalmari
s 7. 1. 1910
Hirvaskoski Tölväke
k 29. 7. 1942 Sotasairaala

254

Kers. Niskasaari Väinö Allan
s 31. 12. 1915
Ylikurki
k 21. 11. 1941 Kiestinki

163

Stm Nyman Heino Johannes
s 15. 4. 1923
Alasiurua Ojala
k 14. 7. 1944 Vieljärvi

152

Stm Nyman Väinö
s 29. 12. 1906
Alasiurua
k 5. 8. 1941 Kiestinki

86

Alik. Nissi Otto Alfred
s 28. 6. 1909
Alalivo Nissi
k 28. 9. 1943 Uhtua

50

Stm Nurmi Aarne Augusti
s 1. 5. 1913
Kurenalus
k 30. 8. 1941 Kiestingistä itään
Haudattu Oulun sankarihautaan

273

Stm Ojala Aukusti
s 29. 9. 1906
Hirvaskoski Siirtola
k 3. 8. 1941 Kokkosalmi

30

Stm Ojala Eino Aukusti
s 5. 7. 1908
Ervasti Ojala
k 11. 8. 1941 Jelettijärvi

78

Stm Ojala Herman
s 28. 12. 1900
Jaurakkajärvi Kotala
k 4. 8. 1941 Kiestinki

28

Stm Ojala Matti
s 2. 7. 1905
Kurki Veteläinen
k 5. 8. 1941 Kiestinki

77

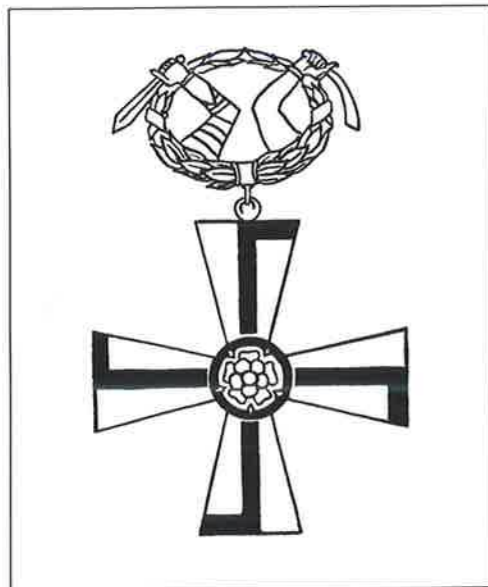
Korpr. Orreveteläinen Paavali
s 23. 10. 1916
Ruottisenharju
k 17. 8. 1941 Kiestingistä itään

114

Stm Paakkola Antti Emil
s 27. 6. 1911
Alasiurua Määttä
k 11. 8. 1941 Hiitola
Haudattu Iin sankarihautaan

200

Stm Ojala Kaarlo Adolf
s 28. 5. 1912
Jaurakkajärvi Korpela
k 20. 1. 1944 Sotasairaala

103

Stm Ojala Simo Artturi
s 13. 5. 1922
Hirvaskoski Tapiola
k 17. 7. 1944 Suorajärvi Vuontele

183

Stm Paavola Antti
s 18. 2. 1922
Hetekylä Anttonen Ojala
k 28. 6. 1944 Kannas sotasairaala

87

Stm Paavola Kaarlo
s 11. 11. 1924
Hetekylä Anttonen Ojala
k 26. 2. 1945 Sotasairaala

252

Stm Parkkila Esko
s 16. 5. 1917
Kurenalus Kivari
k 5. 8. 1941 Kiestinki

39

Stm Parkkila Kalle A
s 27. 5. 1918
Jonku Kyhälä
k 15. 6. 1944 Kannas

44

Stm Parkkila Matti Jalmari
s 25. 2. 1917
Jonku Rantala
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään

221

Stm Parkkila Väinö J
s 25. 3. 1913
Puhos Lotta
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään

159

Stm Parkkinen Eino Antero
s 16. 2. 1923
Hirvaskoski Ollila
k 22. 6. 1944 Kannas

144

Stm Parkkinen Martti
s 6. 3. 1910
Puhos Parkkinen
k 24. 8. 1941 Kiestinki sotasairaala

113

Korpr. Peltoniemi Väinö
s 3. 12. 1917
Syötekylä Rintelä
k 7. 5. 1942 Kiestinki

189

Stm Peltari Janne
s 20. 11. 1921
Jonku Peltari
k 27. 8. 1941 Kiestinki

108

Stm Pelttari Otto
s 4. 5. 1921
Jonku Pelttari
k 25. 10. 1942 Kuitusuo

240

Stm Pelttari Paavo
s 26. 11. 1918
Jonku Pelttari
k 31. 7. 1941 Sohjana

20

Stm Petäjäkangas Heimo Viljami
s 27. 2. 1924
Kipinä Alakollaja
k 29. 6. 1944 Sotasairaala

157

Korp. Petäjäsalmi Toivo Taneli
s 19. 5. 1919
Iinattijärvi Repukka
k 30. 6. 1944 Viipurin mlk

229

Stm Perttunen Juho Erkki
s 28. 4. 1909
Hetekylä Määtänperä
k 31. 7. 1941 Sohjana

16

Alik. Pesonen Adolf Viljam
s 31. 7. 1915
Iinattijärvi
k 5. 8. 1941 Kiestinki

40

Alik. Pietarila Erkki
s 10. 6. 1917
Kurenalus Kellokangas
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

263

Kers. Pietarila Taneli
s 30. 9. 1908
Hetekylä Pietarila
k 5. 8. 1941 Kiestinki

38

Stm Pihlaja Erkki Johannes
s 24. 1. 1919
Kurenalus Hilturanta
k 23. 7. 1941 Pistojoki

165

Stm Pihlaja Tauno Henrik
s 28. 12. 1921
Aittojärvi Pääatalo
k 2. 5. 1942 Jelettijärvi

199

Stm Piri Aarne Aukusti
s 11. 7. 1920
Kurenalus Pirinranta
k 6. 8. 1941 Salla

214

Stm Piri Aukusti
s. 23. 6. 1918
Ylisiurua Hietavalkama
k 14. 6. 1942 Uhtua

270

Stm Piittisjärvi Eino Joh.
s 10. 3. 1910
Sarakylä Nuorunka
k 5. 8. 1941 Kiestinki
Sarakylän sankarihauta

30

Stm Pikkuaho Vilho
s 29. 6. 1922
Hetekylä Ketola
k 19. 4. 1942 Lohilahti

230

Alik. Piri Eino Henrik
s 11. 1. 1912
Kurenalus Pirinranta
k 31. 7. 1941 Sohjana

19

Stm Piri Veikko
s 30. 5. 1918
Kurenalus Rissanen
k 31. 7. 1941 Sohjana

22

Alik. Ponto Väinö Aleks
s 20. 5. 1920
Aittojärvi Kyngäs Ponto
k 27. 12. 1941 Jyväskylä

197

Stm Puhakka Jaakko
s 5. 2. 1918
Sarakylä Sarajärvi
k 3. 6. 1942 Vausjärvi
Sarakylän sankarihauta

14

Stm Puurunen Aukusti
s 15. 3. 1908
Hetekylä Ahvenlampi
k 5. 8. 1941 Kiestinki

37

Stm Puurunen Lauri
s. 20. 2. 1905
Aittojärvi Puurunen
k 5. 8. 1941 Kiestinki

80

Stm Puhakka Jaakko Oskari
s 30. 11. 1924
Livo Puhakka
k 29. 6. 1944 Sotasairaala

93

JAAKKO PUOLAKANAHO

Stm Puolakanaho Jaakko
s 24. 7. 1912
Livo Pärjänsuo
k 8. 9. 1941 Sotasairaala

215

Stm Pylkäs Arvo Aukusti
s 5. 7. 1919
Kurki Pylkkö
k 22. 2. 1942 Kiestingistä itään

191

Stm Pähtilä Olli Heikki
s 30. 12. 1916
Kollaja Pähtilä
k 11. 9. 1944 Joensuun sotasairaala

271

17. 8. 1941 oli pohjattoman surun päivä Pudasjärvellä. Silloin haudattiin samalla kertaa yli 30 sankarivainajaa. Siunauksen toimitti Heikki Ahti ja kanttorina oli Kalle Huhtelin. Om. Yrjö Ervasti.

Kiestingin kenttäsairaala tuli tutuksi monelle II/JR 53:n miehelle. Rakennus oli entinen neuvostoarmeijan hevostalli. Om. Erkki Ahola Ii.

Sotasairaalan potilaita Om. Olavi Ahonen.

Jatkosodassa poikiemme rinnalla taisteli myös pataljoona vienankarjalaisia. Joukko tunnetaan nimellä Vienan heimosoturipataljoona. Sen rintamavastuu 1943-44 oli Tuoppajärven — Röhön — Uhtuan erämaissa. Luovutettuaan vastuun saksalaisille joukko siirrettiin pohjoiseen. Pataljoonan jääkärijoukkue otti Suomussalmella juhannuksena 1944 tämän kuvan. Suurten menetysten jälkeen joukkueeseen otettiin täydennysmiehiä mm. Oulusta ja Pudasjärveltä. Om. Mauno Puurunen.

Alik. Pönkkö Juho Alvari
s 24. 6. 1910
Kollaja Potanperä
k 7. 9. 1941 Uhtua

126

Stm Pönkkö Martti
s 28. 4. 1911
Aittojärvi Kyngäs
k 26. 6. 1943 Sotasairaala

64

Stm Pöykiö Mauno Vihtori
s 22. 12. 1906
Kipinä Pöykiö
k 5. 8. 1941 Kiestinki

35

Stm Pöykiö Väinö Jalmari
s 10. 12. 1924
Hetekylä Vuopio
k 20. 6. 1944 Kannas

45

Stm Raiskio Eino
s 10. 7. 1909
Saraskylä Nuukala
k 5. 8. 1941 Kiestinki
Saraskylän sankarihauta

31

Stm Rantala Erkki Abraham
s 18. 5. 1920
Kipinä Matteri
k 20. 11. 1943 Vienan kanava

47

Stm Rantala Olavi Armas
s 13. 1. 1918
Kipinä Matteri
k 13. 10. 1941 Kangasvaara

170

Stm Rantala Paavali
s 28. 8. 1900
Jonku Rantala
k 15. 8. 1941 Kiestingistä itään

124

Stm Ravaska Eino
s 7. 9. 1908
Jonku Ravaska
k 15. 7. 1941 Tuhkatuna

2

Stm Repola Abram (Aapo) Aukusti
s. 28. 3. 1910
Ervasti Venymä
k 15. 10. 1941 Kangasvaara

166

Stm Repola Aarne Aukusti
s 2. 1. 1911
Taipaleharju Repola
k 5. 8. 1941 Kiestinki

290

Stm Repola Paavo Aleksander
s 30. 7. 1922
Taipaleenharju Iikkala
k 8. 8. 1944 Kannas

142

Alik. Riekki Eero Olavi
s 30. 5. 1917
Kurenalus
k 16. 7. 1941 Kananainen
Haudattu Iin sankarihautaan

201

Alik. Riekki Jaakko
s 19. 7. 1916
Iinattijärvi
k 6. 7. 1944 Sotasairaala

160

Stm Riekki Juhani Antti
s 25. 11. 1923
Hirvaskoski Kettula
k 14. 2. 1944 Sotasairaala

101

Stm Riekki Kaarlo Augusti
s 16. 11. 1922
Korento Rojola
k 10. 6. 1944 Rajajoki

179

Stm Riepula Aarne Ilmari
s 3. 9. 1916
Kipinä Levo-oja
k 28. 1. 1945 Sairaala

243

Stm Riihiaho Jalmari
s. 31. 7. 1912
Syötekylä Kuusirinne
k 10. 8. 1941 Kiestinki

117

Stm Riihiaho Magnus
s 20. 7. 1910
Syötekylä Yläsyvälä
k 15. 7. 1941 Tuhkapatuna

3

Stm Ritola Eino
s 25. 3. 1915
Hetekylä Virtala
k 17. 8. 1941 Kiestingistä itään

72

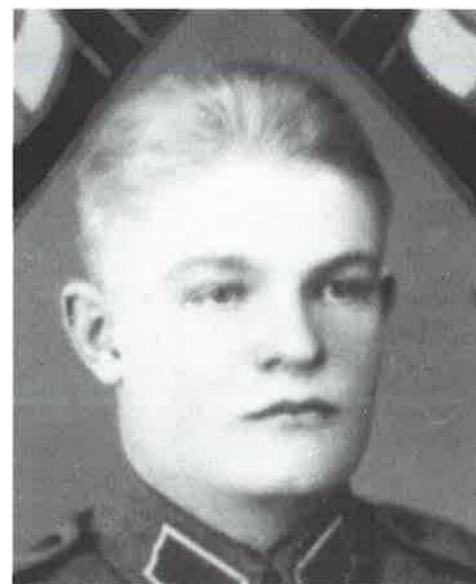
Stm. Ritola Matti Henrik
s 21. 2. 1921
Hetekylä Virtala
k 16. 7. 1944 Pitkäranta

150

Stm Roini Yrjö Iivari
s. 16. 10. 1904
Sarakylä Sarajärvi
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään
Sarakylän sankarihauta

9

Stm Ruokangas Yrjö
s 20. 9. 1917
Ylilivo Ruokangas
k 5. 8. 1941 Kiestinki

82

Stm Ruottinen Erkki Aleks
s 18. 5. 1901
Pintamo Lahti
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

75

Stm Ruottinen Kalle Aukusti
s 28. 4. 1924
Jonku Palovaari
k 16. 12. 1943 Uhtua

104

Korpr. Ruottinen Matti
s 15. 4. 1903
Jonku Talala
k 5. 8. 1941 Kiestinki

27

Alik. Rytinki Arvid
s 13. 2. 1912
Sarakyli Nuorunka
k 3. 8. 1941 Kostamus
Sarakyliin sankarihauta

33

Stm Rytinki Sakari
s 22. 1. 1910
Sarakyli Haapala
k 13. 8. 1941 Kiestingistä itään
Sarakyliin sankarihauta

10

Stm Räisänen Sulo Johannes
s 2. 7. 1918
Korpinen Villelä
k 3. 5. 1943 Sotasairaala

272

Stm Räisänen Toivo Johannes
s 23. 8. 1916
Kurenalus Toska
k 5. 8. 1941 Kiestinki kenttäsairaala

289

Stm Salmela Valteri Johannes
s 30. 11. 1923
Livo Alavainio
k 23. 6. 1944 Ylänoskua

253

Stm Sankala Eino Aukusti
s 15. 1. 1924
Taipaleenharju Korpi
k 25. 7. 1944 Vuosalmi

146

Stm Sarajärvi Kalle
s 23. 1. 1908
Saraskylä Sarajärvi
k 5. 8. 1941 Kiestinki
Saraskylän sankarihauta 27

Stm Sarajärvi Severi
s 9. 4. 1917
Saraskylä Nuukala
k 12. 8. 1941 Kiestinki
Saraskylän sankarihauta 49

Stm Sarala Olavi
s 10. 6. 1920
Saraskylä Sarajärvi
k 10. 10. 1943 Uhtua
Saraskylän sankarihauta 39

Kers. Sarala Tuomas
s 21. 5. 1914
Saraskylä Sarajärvi
k 15. 8. 1941 Kiestingistä itään
Saraskylän sankarihauta 8

Stm Savela Arvi Ilmari
s 2. 1. 1910
Jaurakkajärvi Savela
k 15. 8. 1941 Kiestingistä itään 262

Stm Savela Väinö
s. 20. 8. 1912
Jaurakkajärvi Savela
k 15. 8. 1941 Kiestingistä itään 217

Kers. Seliö Väinö Armas
s 3. 6. 1918
Kurenalus Onnela
k 13. 11. 1941 Sotasairaala 291

Stm Semenoff Waseli
s 10. 4. 1904
Saraskylä Haapala
k 27. 8. 1941 Kiestingistä itään
Saraskylän sankarihauta 11

Stm Seppänen Akseli
s 13. 9. 1913
Jonku Ruottisenharju
k 26. 6. 1944 Noskua

188

Stm Siira Eino
s 21. 5. 1910
Jaurakkajärvi Akonperä
k 12. 8. 1941 Kiestingistä itään

119

Stm Siira Lauri Johannes
s 1. 8. 1924
Jonku Siira
k 25. 12. 1946 Sotasairaala

220

Stm Siivikko Aukusti
s 4. 8. 1920
Jonku Hautala
k 20. 6. 1944 Kannas

155

Stm Siivikko Johannes
s 1. 6. 1918
Jonku Hautala
k 26. 7. 1941 Luttokylä

241

Stm Siivikko Pauli
s 5. 8. 1903
Jonku Hautala
k 11. 11. 1941 Kiestinki

266

Korpr. Sirniö Reino Johannes
s 11. 2. 1910
Naamanka Seppälä
k 16. 8. 1941 Kiestingistä itään

67

Stm Siuruainen Antti Arvid
s 19. 8. 1906
Alasiurua Heiniaho
k 6. 2. 1947 Sotasairaala

219

Stm Siuruainen Eino
s 5. 7. 1903
Aittojärvi Kyngäs
k 15. 7. 1941 Tuhkapatuna

4

Stm Siuruainen Pauli
s 20. 12. 1910
Alalivo Mutkala
k 12. 8. 1943 Sotasairaala

57

Stm Siuruainen Väinö H
s 19. 1. 1903
Alasiurua Nuukala
k 11. 9. 1941 Kiestinki

168

Luutn. Soininen Yrjö Jalmari
s 3. 7. 1921
Kurenalus
k 16. 2. 1942 Uhtua
Haudattu Oulun sankarihautaan

274

120

Stm Stenius Aarne Iisakki
s 11. 12. 1906
Sarakylä Metsälä
k 14. 7. 1944
Sarakylän sankarihauta

19

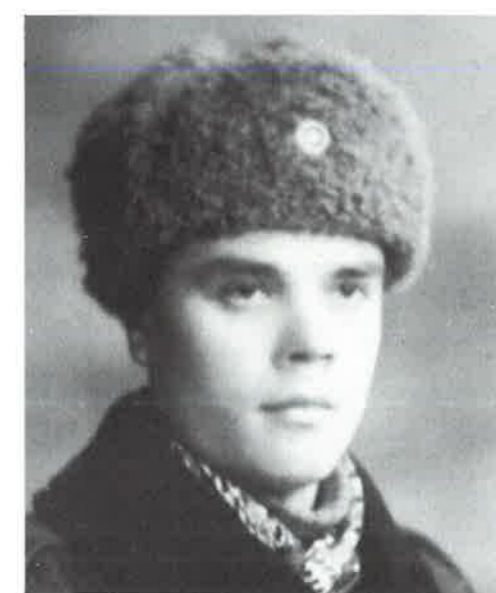
Stm Stenius Frans Oskar
s 26. 5. 1907
Ylikollaja Petäjäkangas
k 5. 8. 1941 Kiestinki

79

Stm Stenius Pentti Paavali
s 21. 3. 1923
Kurenalus Kongasjärvi
k 23. 7. 1944 Ihantala

147

Alik. Suanto Eepi
s 30. 9. 1918
Ylilivo Suvanto
k 14. 7. 1941 Loimola

194

121

Stm Säikkä Johannes
s 25. 1. 1908
Alasiurua
k 12. 9. 1942

Haudattu Tannilaan yks.hautaan 302

Stm Säkkilä Kaarlo
s 14. 8. 1917
Metsälä Takalo
k 31. 5. 1942 Kiestinki
Sarakylän sankarihauta

12

Stm Säkkinen Ahti Fredrik
s 14. 4. 1913
Kurenalus Piukkala
k 30. 12. 1941 Sotasairaala

198

Stm Säkkinen Juho Henrik
s 15. 1. 1924
Kurenalus Pirinranta
k 22. 10. 1943 Uhtua

49

Stm Säkkinen Veli Artturi
s 10. 7. 1916
Kurki Kilkkula
k 26. 5. 1944 Sotasairaala

96

Stm Särkelä Matti
s 15. 7. 1917
Metsälä Siirtola
k 24. 8. 1941 Kiestingistä itään

296

Stm Särkelä Otto Eemeli
s 24. 2. 1922
Jonku Särkelä
k 11. 6. 1944 Kannas sotasaairaala

94

Stm Särkelä Santeri (Aleksanteri)
s 28. 12. 1915
Syötekylä Varpula
k 15. 7. 1944 Pitkäranta

154

Stm Särkelä Väinö
s 25. 1. 1903
Hirvaskoski Peltola
k 31. 7. 1941 Sohjana

17

Stm Taivaloja Paavo
s 4. 12. 1909
Alasiurua Ruonalampi
k 24. 7. 1943 Uhtua Röhö

58

Stm Takaharju Kalle
s 18. 10. 1897
Ylikollaja Ypykkjärvi
k 28. 8. 1941 Kiestingistä itään

109

Stm Takkinen Antti
s 5. 8. 1914
Kollaja Takkinen
k 31. 7. 1941 Sohjana

18

Stm Takkinen Aukusti
s 21. 9. 1906
Hetekylä Leppikoski
k 11. 7. 1944 Vuosalmi

228

Stm Takkinen Otto Johannes
s 11. 12. 1918
Kollaja Takkinen
k 18. 5. 1942 Kiestinki

206

Stm Talala Johannes
s 28. 8. 1921
Kipinä Syväoja
k 17. 8. 1941 Kiestingistä itään

300

Alik. Tauriainen Niilo Oskari
s 18. 1. 1921
Livo Koivusaari Pärjänsuo
k 8. 3. 1944 Krivi

98

Korpr. Timonen Anselmi
s 11. 10. 1915
Alasiurua Hautala
k 6. 3. 1944 Syväri

99

Korpr. Timoniemi Matti
s 3. 1. 1900
Puhos Matero
k 17. 8. 1941 Kiestingistä itään

118

Stm Tumelius Toivo H
s 22. 3. 1921
Hetekylä Uusitalo
k 27. 8. 1941 Salla Eljantunturi

128

Stm Tumelius Yrjö Anselmi
s 6. 9. 1917
Kurenalus
k 31. 7. 1941 Sohjana

10

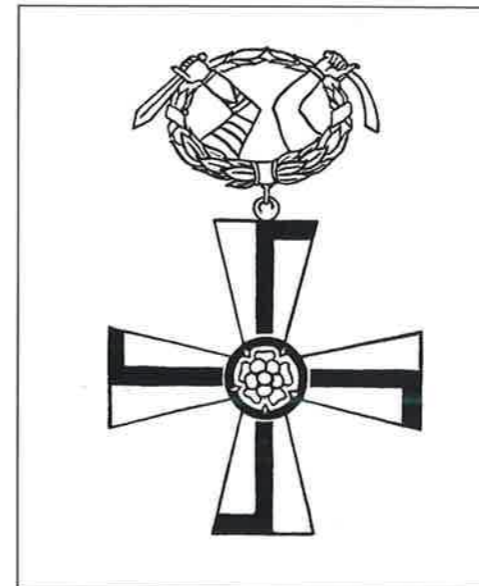
Stm Toljamo Jaakko
s 10. 2. 1897
Taipaleenharju Ontamo Paatinperä
k 2. 9. 1941 Kiestingistä itään

294

Stm Tolkkinen Paavo
s 2. 5. 1903
Pintamo Meiskala
k 13. 8. 1941 Kiestingistä itään

76

Stm Tuovila Veikko
s 20. 2. 1920
k 3. 8. 1943

54

Stm Turpeinen Esko Aukusti
s 21. 12. 1925
Jaurakkajärvi Turpeinen
k 23. 12. 1946 Sotasairaala

218

Stm Turpeinen Kalle H
s 2. 6. 1923
Jaurakkajärvi Turpeinen
k 14. 6. 1944 Sahakylä

178

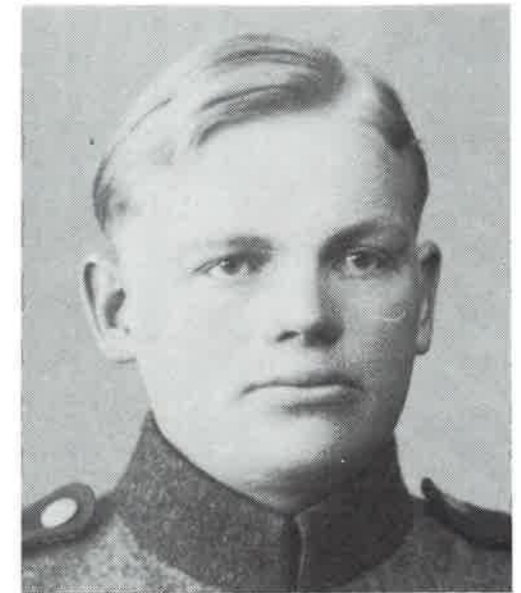

Korpr. Turves Kaarlo Olavi
s 29. 7. 1917
Hetekylä Turves
k 22. 8. 1941 Kiestingistä itään

233

Ltn Vaara Yrjö V
s 6. 7. 1904
Kurenalus
k 22. 7. 1941 Sotasairaal
Haud. Tohmajärven sankarihaut. 303

Stm Varpu Mauno Artturi
s 14. 7. 1914
Hetekylä Viinikoski
k 31. 7. 1941 Sohjana

12

Stm Törmänen Aarne Akseli
s 21. 5. 1904
Livo Auttola
k 5. 8. 1941 Kiestinki

111

Stm Uusi-Illikainen Kustaa Arvid
s 12. 2. 1911
Livo Kangas
k 14. 8. 1941 Kiestingistä itään

238

Korpr. Veijola Erkki Abram
s 30. 8. 1905
Hirvaskoski Piilola
k 14. 6. 1942 Kiestinki

205

Stm Vengasaho Aukusti Viljami
s 10. 3. 1921
Alasiurua Vengas
k 26. 5. 1942 Jelettijärvi

258

Stm Vengasaho Juho Augusti
s 16. 6. 1913
Alasiurua Vengas
k 11. 8. 1941 Kiestingistä itään

71

Stm Veteläinen Veikko
s 7. 1. 1922
Taipaleenharju Paatinjärvi
k 24. 6. 1943 Kenttäsairaala

63

Korpr. Virkki Viljo Veikko
s 9. 1. 1920
Livo Pärjänsuo Kurki
k 12. 9. 1941 Volomajärvi
Siunattu Porvoon sankarihautaan 162

Stm Virkkunen Pauli J
s 5. 6. 1911
Hirvaskoski Viinikka
k 4. 8. 1941 Kiestinki

23

Alik. Viikinen Eino
s 21. 9. 1910
Kurenalus
k 26. 6. 1943 Sotasairaala

65

Stm Vikström Heimo
s 8.6. 1923
Iinattijärvi Kenttälä
k 5. 8. 1944 Lutikkavaara

145

Stm Vuorma Erkki Aleks
s 23. 11. 1921
Kipinä Vuorma
k 30. 8. 1943 Uhtua

52

Stm Vuorma Kalle
s 6. 3. 1920
Ervasti Esko
k 3. 8. 1943 Luttokylä

53

Stm Vuorma Veikko Aug.
 s 3. 1. 1917
 Ervasti Esko
 k 15. 8. 1941 Kiestingistä itään 123

Stm Vähäkuopus Elis
 s 19. 7. 1907
 Sarakylä Jukua
 k 5. 8. 1941 Kiestinki
 Sarakylän sankarihauta 6

Stm Vähäkuopus Kalle
 s 17. 6. 1922
 Pintamo Niemi
 k 20. 4. 1942 Kiestinki 192

Stm Vähäkuopus Sakari
 s 23. 12. 1924
 Puhos Korpela
 k 26. 6. 1944 Antrea 92

Stm Vähäkuopus Juho
 s 11. 5. 1923
 Metsälä Autio
 k 1. 7. 1943 Kenttäsairaala 61

Stm Vähäkuopus Juho Artturi
 s 30. 10. 1923
 Sarakylä Haapala
 k 27. 6. 1944 Kenttäsairaala
 Haud. Taivalkosken sankarihaut. 278

Stm Vähäkuopus Toivo
 s 27. 7. 1916
 Metsälä Autio
 k 28. 8. 1941 Kiestinki 107

Stm Vähäkuopus Uuno
 s 9. 11. 1915
 Syötekylä Kankaanpää
 k 26. 6. 1942 Uhtua 224

Stm Väyrynen Heimo Johannes
s 15. 12. 1922
Jaurakkajärvi Vaara
k 7. 7. 1942 Suurkivi

267

Stm Väärälä Armas Aleksanteri
s 1. 2. 1910
Sarakylä Varpuvaara
k 31. 7. 1941 Sohjana
Sarakylän sankarihauta

5

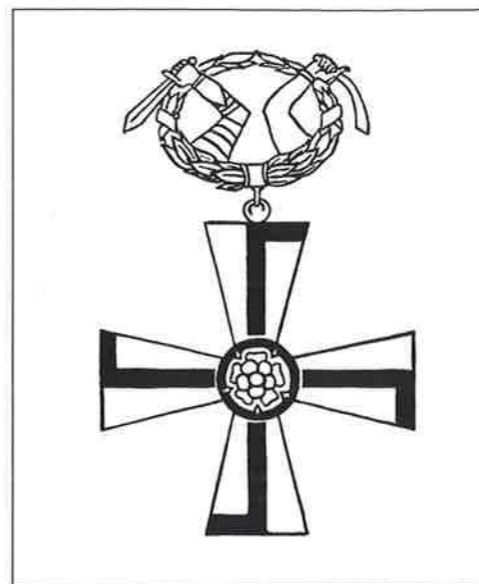
Stm Väärälä Juho
s 15. 12. 1913
Sarakylä Varpuvaara
k 23. 6. 1943 Sotasairaala
Sarakylä sankarihauta

36

Vänr. Väätäjä Harri Valtteri
s 14. 11. 1912
Kurenalus Mursunsaari Sahala
k 24. 8. 1941 Kiestingistä itään

181

Stm Ylilehto Juho Heikki
s 11. 8. 1905
Kurenalus Pirinranta
k 6. 1. 1942 Vausjärvi

298

Stm Ylitalo Kalle Pauli
s 2. 3. 1921
Ylikurki Ukkola
k 13. 11. 1941 Kiestinki sotasairaala

164

Alik. Ylitalo Sakari
s 31. 7. 1916
Inattijärvi Orrela
k 16. 7. 1944 Heinijoki

153

Stm Ylitalo Viljo
s 3. 2. 1922
Korpinen Holappa
k 10. 7. 1944 Sotasairaala

156

Alik. Ylitimo Aukusti Iivari
s 13. 12. 1918
Alalivo Timonen
k 22. 8. 1941 Sotasairaala

112

Stm Ylitimo Akseli Leonard
s 30. 5. 1918
Alalivo Ylitimo
k 9. 11. 1941 Kiestinki

161

Kuva Hevoslammelta Uhtualta

136

Lammen rannalle jouduttiin haudamaan kaatuneet, joista neljä oli pudasjärveläisiä. Seuraavana talvena heidät siirrettiin kotiseurakunnan kirkkomaahan.

Lähtöä Hevoslammelta odotellaan. Om. Aleksanteri Illikainen.

137

Saksalaisten hävittämää Rovaniemeä lapinsodan aikaan

LAPINSOTA
1944 — 1945

Pudasjärvi ja lapinsota

4. 9. 1944 Suomen ja Neuvostoliiton välillä tehdyn aseleposopimuksen ehtojen mukaisesti ilmoitti Suomen ulkoministeri Saksan Helsingissä olevalle lähettiläälle, että Suomi katkaisee suhteet Saksaan ja että Saksan on poistettava kaikki Suomessa olevat sotajoukkonsa maasta 15. 9. 1944 mennessä, muussa tapauksessa ne tulitaisiin riisumaan aseista ja joukot luovutettaisiin sotavankina liittoutuneiden johdolle (Neuvostoliitolle).

Kun annettu määräaika meni umpeen, saksalaisilla oli vielä mm. Pohjois-Suomessa arviolta n. 200.000:n miehen vahvuinen vuoristoarmeija. Tämä armeija oli levittäytynyt ympäri Oulun- ja Lapin läänin aluetta, näitä joukkoja suomalaiset alkoivat ahdistaa kohden Norjan rajaa. Näin alkoi "Lapinsodan" nimellä tunnettu vaihe jatkosodassa.

Lapinsota kosketti myös Pudasjärven kunnan aluetta ja kuntalaisia, sillä tänne vetäytyi saksalaisia yksiköitä Kajaanin ja Oulun suunnilta. Osa kuntalaisia oli evakuoitu taistelujen pelosta Oulun eteläpuolelle aina Orimattilaan saakka.

Kajaanin suunnalta peräytyviä saksalaisia lähti ajamaan takaa osa 6. D joukoista saavuttaen Puolangan kirkonkylän 25. 9.

Eteneminen oli hidasta, saksalaisten hävitettyä sillat, rummut ja lisäksi kulkua vaikeutti heikkokuntoinen tie sekä lukuisat miinoitukset. 6. D alkupää saavutti Jaurakkajärven 27. 9. ja jatkoi

edelleen Hirvaskosken kautta kohden Kurenalaa, joka saavutettiin 30. 9.

6. D joukot eivät joutuneet varsinaiseen taisteluun saksalaisten kanssa, kuitenkin se menetti kolme miestä kaatuneina sekä useita haavoittuneina Uhkalan kankaalla kahden saksalaisen hävittäjän hyökättyä marssirivistön kimppuun.

Samanaikaisesti kun 6. D eteni tahollaan kohden pohjoista, lähti Oulusta Pudasjärveä kohden Laguksen ryhmästä JP 3, JP 4 ja JP 5, joista kaksi ensimmäintä eteni Kuusamon tien suunnassa ja JP 5 Ylikiiminki-Hetejärvi tien suunnassa.

Yksiköt saavuttivat Hetejärven tienhaaran - Kollajan tienhaaran korkeuden 28. 9. Täällä käytiin ensimmäinen useita tunteja kestänyt tulitaistelu Pudasjärven alueella. Taistelun aiheuttamista tappioista ei ole varmaa tietoa. Taistelun tauottua ylitti JP 4 Iijoen Kollajalla ja aloitti marssin Mertasen kautta halki soiden ja rämeiden kohden Aittojärveä. Tarkoituksena oli katkaista Pudasjärvi-Ranua maantie ja estää saksalaisten vetäytyminen Pudasjärveltä.

Yksiköt saavuttivat tien 30. 9. aamupäivällä, tällöin ilmeni että saksalaiset olivat jo paikan sivuuttaneet. 3. komppania lähti saksalaisten perään kohden Ritvaa ja saavuttikin jälkijoukot muuttaman kilometrin edettyään joutuen kiivaaseen taisteluun saksalaisten kanssa.

2 komppania, joka lähti etenemään Pudasjärven suuntaan, ei ehtinyt pitkälle, kun sen pysäytti saksalainen luutnantti ilmoittaen ettei sinnepäin ole terveellistä jatkaa sillä pian pamahtaa.

Hetken päästä kuuluikin valtava räjähdys, kun saksalaisten Aittojärven Paloselässä ollut suuri ammusvarasto lensi ilmaan vieden mukanaan maantietä n. 100 metrin matkalta.

Saksalainen luutnantti pelasti varoituksellaan ehkä monenkin suomalaisen hengen?

Luutnantti ja hänen mukanaan ollut räjäytysosasto riisuttiin aseista ja otettiin vangiksi.

Aittojärven maastossa käydyn kiivaan taistelun jälkeen, johon otti osaa myös saksalainen tykistö, irtautuivat saksalaiset asemistaan perääntyen vielä samana päivänä pitäjän rajan yli Ranuan puolelle. Aittojärven taistelussa kaatui kaikkiaan kolme suomalaista useiden haavoittuessa. Saksalaisten tappioista ei ole tietoa, sillä he veivät haavoittuneet ja kaatuneet mennessään, yhtä kaatunutta lukuunottamatta.

Saksalaisia otettiin sotavangiksi kaikkiaan 4 upseeria, 8 aliupeeria, 65 vuoristoajäkärää sekä 3 sotilaskarkuria eli yhteensä 80 miestä.

Lapinsodassa Pudasjärven miehiä kaatui kaikkiaan 18. Torniossa, jossa käytiin kiivaita taisteluja, kaatui 10 sotilasta, Alapaakkolassa yksi, Rovaniemellä yksi, Tervolassa yksi, Muurolassa yksi, Kemissä niinkään yksi, sekä Iinattijärvellä saksalaisten miinoittaman lossin räjähdyksessä kuoli kaksi yhden menehtyessä Taivalkosken sairaalassa.

Siviileitä kuoli yksi, Siurualla Siirtolasassa talon emäntä menehtyi astuttuaan miinaan kotinsa pihamaalla.

Kaatuneiden lisäksi useita Pudasjärven miehiä haavoittui taisteluissa kuka vaikeammin kuka lievemmin. Samoin useita siviileitä haavoittui saksalaisten miinojen räjähdyksissä, mm. Vellivaarassa asuva Kerttu Hiltula haavoittui Korennolla v. 1944 miinan sirpaleista sekä hänen kaksi poikaansa, niin myöhään kuin elokuussa 1964 Poijulassa, ajettuaan traktorilla miinaan, Laurin haavoittuessa sirpaleista ja Toivon menettäessä kuulonsa.

Asuinrakennuksia tuhoutui Pudasjärvellä kaksi, toinen Kynkäällä ja toinen Ritvalla. Näiden lisäksi tuhoutui mm. Iijoen, Livojoen ja Korpjoen sillat sekä lukuisia pienempien jokien ja purojen yli johtavia siltoja.

Saksalaisella perinpohjaisuudella he tuhosivat perääntymisreiteillään poikkeuksetta kaikki tierummut sekä puhe- ja linjat vaikeuttaen näin kaikkialla suomalaisten joukkojen etenemistä.

Lapinsodan sotatoimet Suomessa olleita saksalaisia vastaan päättyivät vasta 25. 4. 1945 viimeisten saksalaisten ylitettyä Norjan rajan.

Unto Hiltunen
työnjohtaja

Tietolähteet:
Suomen sota 1941 - 1945
8. osa, sekä
Suomi Taisteli 6. osa

Korpr. Honkanen Arvo Johannes
s 28. 1. 1919
Puhos Aittoniemi
k 6. 10. 1944 Tornio

250

Korpr. Kontio Pauli
s 17. 3. 1923
Hetekylä Viinikoski
k 14. 10. 1944 Muurola

134

Stm Oinas Heikki
s 8. 10. 1924
Hetekylä Lehto
k 8. 10. 1944 Tornio

130

Stm Ojala Reino Henrik
s 24. 6. 1915
Jaurakkajärvi Korpela
k 5. 10. 1944 Tornio
Haudattu Ranuan sankarihautaan 276

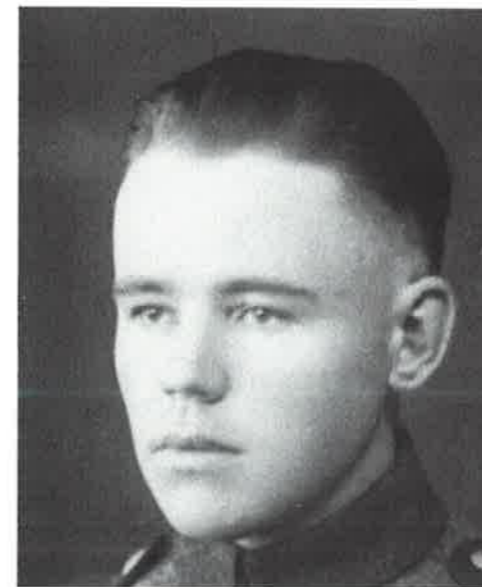
Stm Kyngäs Matti
s 17. 9. 1908
Kurenalus Kivari
k 6. 10. 1944 Tornio

174

Stm Lehtovaara Lauri
s 20. 3. 1922
Naamanka Lehtovaara
k 7. 10. 1944 Tornio

132

Alik. Perttu Yrjö
s 14. 2. 1914
Livo Perttula
k 12. 10. 1944 Tervola

133

Stm Perä Antti Viljami
s 10. 6. 1922
Jonku Perä
k 7. 10. 1944 Kemi

131

Jääk. Pönkkö Väinö Ilmari
s 26. 12. 1919
Kollaja Perälä
k 9. 10. 1944 Alatornio

141

Stm Riepula Kalle J
s 20. 9. 1921
Kipinä Sarvela
k 6. 10. 1944 Alatornio

140

Stm Rytinki Väinö
s 14. 7. 1921
Syötekylä
k 6. 10. 1944 Tornio

139

Stm Saarikoski Teuvo
s 8. 5. 1922
Kurenalus Riekinranta
k 4. 10. 1944 Tornio

175

Alik. Salmela Kaarlo
s 4. 2. 1913
Livo Pärjänsuo
k 29. 10. 1944 Rovaniemi

204

Stm Salonpää Niilo Johannes
s 21. 6. 1914
Syötekylä Jussila
k 7. 10. 1944 Alatornio

176

Stm Särkelä Aaro
s 12. 6. 1926
Syötekylä Korpela
k 14. 10. 1944 Iinattijärvi

137

Stm Särkelä Armas
s 29. 9. 1904
Syötekylä Tunturi
k 6. 1. 1945 Sotasairaala

225

Stm Särkelä Reino
s 21. 3. 1922
Syötekylä Heikkilä
k 14. 10. 1944 Iinattijärvi

136

Stm Vähäkuopus Reino
s 22. 10. 1922
Metsälä Vantela
k 9. 10. 1944 Alapaakkola

173

Saarikoski Aleksandra
ent. Pätsi os. Koivukangas
s 5. 8. 1892
Ranuantie Siirtola
k 9. 10. 1944 kotona miina-
räjähdykseen. Siviiliuhri

279

146

Katse kohti tulevaisuutta

Jatko- ja lapinsodan jälkeen oli Pudasjärvellä sotainvalideja kaikkiaan noin viisi ja puolisataa. Heistä noin 450 oli vammansa vuoksi oikeutettu saamaan valtion lakisääteistä elinkorkoa ja noin sata, jotka jäivät ilman sitä. Suurien alkuvaikeuksien jälkeen he ovat sijoittuneet hyvin yhteiskuntaan. Se on vaatinut voimaa ja sotilaan sitkeyttä. Valtion apu on ollut kattava, muttei riittävä. Sotainvalidit eivät ole jääneet vain odottamaan, vaan he ovat jatkuvasti auttaneet itse itseään. Sotainvalidien Veljesliitto alaosastoineen on tehnyt veljien hyväksi arvokasta työtä. 15.3.90 oli Pudasjärvellä elossa 162 sotainvalidia.

Usein unohdetaan sotainvalidien vaimot. Heidän apunsa ja tukensa miehensä rinnalla on ollut korvaamaton. Vapauden hinnan maksamisesta on sotainvalidiveljillä oma nykyaikainen sanontansa: Sankarivainajat maksoivat hinnan käteisellä, sotainvalidit suorittavat sitä vähittäismaksulla!

Rivit harvenevat jatkuvasti.

147

Kaava Pudasjärven Riekinkankaan Sankarihauta-alueesta

Laatat 302 — 305

Laatat 259 — 276

Laatat 216 — 233

Laatat 173 — 190

Laatat 130 — 147

Laatat 87 — 104

Laatat 44 — 61

Laatat 1 — 18

Laatat 277 — 301

Laatat 234 — 258

Laatat 191 — 215

Laatat 148 — 172

Laatat 105 — 129

Laatat 62 — 86

Laatat 19 — 43

Muisto-
merkki

63 — 66

Laatat 48 — 62

Laatat 33 — 47

Laatat 1 — 32

Jatko- ja lapinsota

Talvisota

148

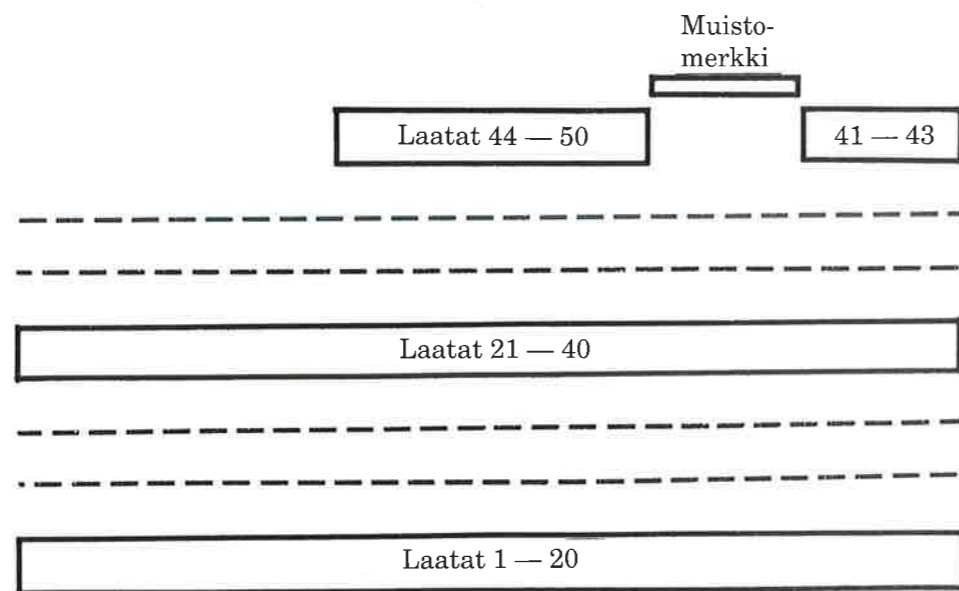
149

Sarakylän sankarivainajien muistomerkki paljastettiin 26. 8. 1957. Paljastuspuheen piti kenttäpiispa Toivo Laitinen. Päiväjuhla oli Sarapirtillä missä juhlapuheen piti kenraaliluutnantti V. J. Oinonen. — Kuvassa seppelettä laskee kansanedustaja Eino Rytinki. Om. Aake Järvenpää.

Kaavio Pudasjärven Sarakylän Sankarihauta-alueesta Talvi- jatko- ja lapinsota

Sotainvalidien Veljesliiton Pudasjärven osaston tilaston mukaan sodan jälke-
keen kuolleet osaston veljet. Sodassa saadut vammat ovat osasyypoismenoon. Tilasto
vuodelta 1990.

Nimi	Syntymäaika	Kuolinaika
Ahonen Esko	10. 03. 1917	14. 12. 1951
Ahonen Usko	27. 10. 1910	07. 12. 1958
Alatalo Reino J.	18. 01. 1916	10. 01. 1948
Anttila Kalle	16. 03. 1925	03. 12. 1980
Anttila Veikko V.	26. 11. 1916	10. 10. 1978
Anttonen Matti	01. 09. 1907	13. 07. 1968
Apila Eino	27. 09. 1903	15. 01. 1974
Apila Hugo	01. 11. 1907	03. 06. 1950
Apila J. Aukusti	08. 09. 1905	13. 06. 1949
Backman Kaarlo A.	28. 07. 1906	26. 05. 1989
Björk Aukusti	17. 07. 1909	09. 01. 1956
Degerström Johannes	25. 10. 1915	02. 05. 1989
Ervasti Heimo	20. 02. 1922	23. 10. 1958
Ervasti Tauno	30. 12. 1916	01. 12. 1966
Eskelinen Arvo	03. 07. 1917	29. 04. 1979
Halkola Olli	15. 06. 1916	21. 02. 1975
Hanhisuvanto Matti	02. 01. 1905	01. 08. 1967
Hanhisuvanto Toivo	25. 04. 1909	24. 11. 1988
Harju Kalle	13. 06. 1912	19. 03. 1988
Harjuveteläinen T. A.	14. 12. 1911	21. 03. 1985
Herukka Eino	06. 09. 1904	12. 10. 1951
Herukka Janne H.	15. 11. 1902	28. 01. 1989
Herukka Lauri H.	19. 01. 1920	17. 08. 1986
Hiltula Arvo	17. 11. 1918	20. 07. 1980
Hiltula Juho Viljo	23. 11. 1908	04. 07. 1983
Hiltunen Matti	04. 06. 1907	01. 08. 1967
Hiltunen Matti	27. 05. 1905	18. 01. 1965
Holappa Antti	19. 01. 1908	16. 02. 1978
Honkanen Juho	10. 07. 1920	28. 04. 1950
Huhta Juho V.	15. 12. 1902	30. 01. 1989
Huhta Väinö	28. 06. 1906	05. 05. 1874
Hämäläinen Timo I.	25. 03. 1924	21. 09. 1982
Häyrynen Eino	15. 11. 1904	12. 03. 1988

Ihme Eino	18. 12. 1921	06. 12. 1983
Ikonen Jaakko P.	21. 09. 1910	20. 03. 1980
Ikonen Veikko	01. 12. 1915	04. 10. 1964
Illikainen Antti	20. 10. 1906	26. 06. 1975
Illikainen Eino	16. 06. 1915	05. 08. 1986
Illikainen Johannes	13. 12. 1903	07. 11. 1970
Illikainen Kosti	30. 09. 1915	04. 02. 1960
Impiö Matti	07. 02. 1906	25. 03. 1948
Jaakola Antti	21. 12. 1908	23. 09. 1986
Jaurakkajärvi Heikki	12. 10. 1975	22. 01. 1975
Jokikokko Aukusti	07. 11. 1909	09. 04. 1976
Juntunen Eetu	09. 09. 1902	24. 06. 1979
Jussila Matti	05. 01. 1922	30. 01. 1990
Kansanniva Erkki	07. 11. 1914	20. 05. 1952
Kareketo Kalle	02. 11. 1924	18. 12. 1950
Karhu Aukusti	20. 04. 1911	30. 12. 1975
Kariniemi Antti	21. 03. 1914	13. 02. 1983
Karjalainen Kalle	03. 01. 1907	02. 01. 1957
Karppinen Eero	27. 12. 1920	19. 04. 1971
Karppinen Ossi Johan	14. 03. 1911	10. 06. 1980
Karvonen Antti	22. 03. 1916	05. 01. 1990
Kaveri Erkki	17. 05. 1903	22. 10. 1964
Kelahaara Arttu	23. 10. 1913	12. 12. 1985
Kelahaara Kustaa	24. 07. 1901	15. 12. 1968
Keränen Juho E.	27. 08. 1903	09. 08. 1981
Keränen Uno	08. 12. 1917	14. 01. 1949
Keskiaho Matti	01. 08. 1916	30. 11. 1989
Kinnunen Eino A.	08. 05. 1922	10. 03. 1978
Koistinen Matti	06. 12. 1921	05. 11. 1977
Koivukangas Kalle	28. 01. 1906	29. 10. 1986
Koivula Lennart	25. 05. 1918	05. 10. 1989
Koivula Niilo P.	12. 07. 1917	12. 03. 1979
Kokko Evert	30. 07. 1908	22. 07. 1984
Kokko Uno Aukusti	30. 04. 1915	03. 05. 1985
Kokko Viljami	17. 08. 1915	06. 06. 1989
Komulainen Eino	27. 03. 1914	20. 09. 1965
Kontio Heikki	23. 09. 1918	31. 10. 1984
Korvala Lauri A.	05. 10. 1921	24. 06. 1987
Kosamo Eino A.	18. 09. 1910	17. 03. 1971
Kosamo Otto J.	04. 09. 1918	17. 09. 1980
Kouva Vihtori	22. 03. 1921	15. 03. 1965
Kuha Matti	24. 02. 1917	08. 10. 1973
Kukka Kalle E.	15. 06. 1907	14. 06. 1979
Kummala Arttu	28. 07. 1914	31. 07. 1980
Kurtti Aarne	06. 12. 1913	22. 02. 1988
Kuukasjärvi Vihtori	22. 03. 1913	04. 10. 1979
Kuurola Antti A.	10. 12. 1918	29. 12. 1984
Kuusijärvi Eino	29. 08. 1914	02. 07. 1983
Kyngäs Väinö	11. 03. 1912	21. 07. 1970

Kälkäjä Artturi	30. 10. 1923	08. 05. 1950
Kälkäjä Arvi J.	06. 03. 1913	27. 03. 1990
Kälkäjä Aukusti	03. 03. 1909	1966
Kälkäjä Emil Auk.	03. 04. 1918	02. 05. 1976
Kälkäjä Yrjö	11. 04. 1920	22. 02. 1969
Kämäräinen Juho E.	05. 04. 1917	25. 06. 1978
Kärki Matti	02. 09. 1912	01. 09. 1976
Laakkonen Niilo J.	11. 06. 1915	12. 05. 1977
Laakkonen Ossi E.	16. 07. 1912	23. 08. 1962
Laakkonen Paavo I.	10. 08. 1910	23. 11. 1972
Lamminkangas Lennart	29. 04. 1921	23. 02. 1987
Lantto Ahti	22. 03. 1924	20. 11. 1982
Lapinlampi Nestori	02. 03. 1910	11. 09. 1974
Lasanen Matti	16. 09. 1911	19. 02. 1990
Lassinniemi Frans	15. 10. 1901	28. 08. 1977
Lauri Erkki	26. 04. 1917	21. 10. 1980
Laurila Matti I.	19. 09. 1923	13. 09. 1976
Lehtola Adam	26. 12. 1905	11. 03. 1988
Lehtola Eino A.	10. 05. 1908	28. 01. 1980
Liedes Mikko	04. 09. 1903	31. 07. 1957
Liehu Heikki	09. 05. 1911	07. 12. 1981
Liekola Sakari	30. 07. 1913	31. 12. 1965
Lievetmursu Erkki	18. 05. 1903	11. 06. 1985
Lievetmursu Yrjö	09. 05. 1905	16. 03. 1985
Lohela Toivo	04. 07. 1925	20. 08. 1970
Lohvansuu Eino	17. 11. 1917	27. 06. 1964
Loukusa Johannes	26. 11. 1910	24. 12. 1981
Loukusa Veikko	07. 12. 1912	17. 06. 1983
Lukkari Erkki	07. 07. 1918	10. 09. 1974
Lukkari Matti	27. 11. 1925	24. 11. 1984
Manninen Kalle	15. 02. 1909	11. 02. 1949
Manninen Kustaa	16. 04. 1916	22. 10. 1974
Manninen Matti	09. 11. 1914	25. 05. 1955
Mikkola Erkki	04. 06. 1923	03. 02. 1975
Moilanen Niilo	06. 04. 1918	30. 07. 1955
Mäntyjärvi Antti	06. 12. 1911	06. 06. 1984
Mäntykenttä Otto	27. 01. 1914	16. 04. 1989
Mäntykenttä Paavo	08. 01. 1921	27. 08. 1947
Mäntykenttä Veikko	14. 12. 1910	17. 07. 1973
Määttä Esko	14. 01. 1923	28. 10. 1956
Määttä Juhani	08. 09. 1905	11. 09. 1958
Määttä Kalle A.	19. 03. 1923	04. 11. 1978
Määttä Matti	06. 10. 1915	12. 05. 1971
Määttä Otto E.	09. 12. 1904	15. 05. 1987
Määttä Veikko V.	17. 05. 1924	28. 06. 1988
Naamanka Arvo	07. 10. 1915	16. 11. 1945
Niemelä Väinö E.	25. 09. 1916	02. 08. 1974
Niemelä Vilho	07. 10. 1913	19. 04. 1949
Niemitalo Arttu H.	29. 12. 1907	01. 12. 1977

Niemitalo Heikki	20. 04. 1922	12. 02. 1979
Niemitalo Jaakko	21. 07. 1911	15. 02. 1984
Niskala Juho V.	30. 07. 1892	05. 02. 1987
Niskala Martti	31. 03. 1913	29. 12. 1975
Niskasaari Aukusti	07. 09. 1920	12. 05. 1988
Niskasaari Eino A.	16. 10. 1897	05. 11. 1972
Nissi Juho A.	07. 02. 1903	30. 05. 1975
Nurmela Kaarlo	08. 12. 1914	11. 01. 1988
Nurmela Matti	29. 09. 1909	03. 11. 1970
Ojala Veikko	22. 12. 1916	08. 07. 1947
Oksa Kalle E.	09. 12. 1906	20. 01. 1964
Outila Jaakko	27. 07. 1910	24. 11. 1989
Outila Juho Alfret	17. 07. 1914	31. 01. 1972
Paavola Matti	20. 08. 1920	30. 12. 1988
Parkkila Kalle	30. 05. 1919	19. 09. 1952
Partanen Väinö	18. 07. 1913	07. 01. 1984
Parviainen Arvi	23. 09. 1916	13. 11. 1984
Parviainen Johannes	11. 04. 1904	13. 11. 1986
Pekkala Aug. Johannes	15. 05. 1916	19. 10. 1989
Peltoniemi Mikko	14. 10. 1911	03. 01. 1965
Perttu Evert	20. 07. 1902	10. 07. 1967
Pesälä Aukusti	26. 10. 1913	19. 08. 1979
Petäjäjärvi Matti	03. 04. 1905	13. 12. 1971
Peuraniemi Heikki	13. 03. 1897	07. 09. 1973
Pihlaja Kalle	30. 11. 1897	17. 07. 1955
Pihlaja Väinö	13. 06. 1909	18. 11. 1950
Pikkuaho Lauri	08. 03. 1899	29. 05. 1968
Piri Antti Olavi	07. 06. 1917	26. 12. 1970
Pohjalainen Paavali	11. 03. 1899	30. 08. 1986
Ponto Johannes	31. 12. 1910	14. 02. 1962
Puurunen Erkki J.	23. 08. 1923	25. 04. 1978
Puurunen Reino	06. 11. 1912	27. 10. 1987
Pähtilä Hannes	16. 12. 1911	04. 08. 1950
Pätsi Arvi	04. 07. 1916	12. 11. 1973
Pätsi Jalmari	04. 01. 1915	23. 01. 1972
Pätsi Kalle	15. 01. 1907	20. 09. 1980
Pätsi Matti	24. 10. 1910	26. 05. 1948
Pätsi Uuno J.	06. 05. 1920	17. 04. 1959
Pönkkö Aukusti	25. 06. 1902	11. 08. 1974
Pöykiö Veikko	09. 11. 1918	02. 08. 1978
Rantala Arvo A.	13. 11. 1909	02. 10. 1985
Repola Juho Heikki	24. 06. 1909	28. 07. 1952
Riepula Auku	29. 10. 1914	15. 03. 1976
Riepula Heikki	03. 05. 1908	09. 09. 1973
Riepula Matti	05. 11. 1903	24. 11. 1979
Riihiaho Aukusti	07. 01. 1914	15. 10. 1971
Riihiaho Nestori	20. 01. 1910	02. 12. 1974
Roininen Uuno A.	31. 10. 1911	11. 11. 1969
Ruokangas Jaakko	10. 10. 1901	11. 09. 1962

Ruottinen Paavo	10. 08. 1911	29. 01. 1987
Räisänen Antti	04. 02. 1915	30. 12. 1974
Saarikoski Kalle	06. 08. 1892	03. 06. 1948
Salmela Akseli	16. 08. 1914	11. 11. 1988
Salonpää Pauli	07. 02. 1921	22. 04. 1966
Sarajärvi Johannes	02. 06. 1911	09. 08. 1980
Sarajärvi Juho A.	23. 03. 1909	16. 12. 1971
Sarajärvi Kaarlo	22. 05. 1910	06. 12. 1985
Sarajärvi Kalle	06. 01. 1907	18. 12. 1959
Sarajärvi Kalle I.	29. 01. 1905	24. 11. 1967
Sarajärvi Sulo	28. 08. 1917	09. 08. 1980
Sarala Antti	18. 05. 1899	11. 03. 1969
Seppänen Oskari	02. 08. 1914	28. 05. 1985
Siira Paavo	02. 06. 1926	09. 12. 1979
Siira Veikko	02. 07. 1913	06. 08. 1968
Siliämaa Evert	23. 12. 1908	24. 05. 1952
Siliämaa Juho	02. 06. 1911	10. 01. 1978
Siltakoski Sulo	22. 04. 1916	20. 06. 1946
Similä Arvo Kustaa	06. 05. 1902	14. 01. 1987
Siurua Juho Taneli	03. 01. 1915	10. 11. 1987
Siuruainen Veikko	22. 12. 1920	24. 12. 1982
Stenius Aale	21. 01. 1917	27. 12. 1952
Stenius Heikki V.	19. 05. 1913	04. 12. 1985
Stenius Mauno V.	23. 09. 1909	04. 12. 1985
Suoperä Pauli	15. 06. 1923	09. 08. 1965
Syrjäpalo Vilho A.	23. 03. 1914	08. 10. 1977
Säkkinen Reino	02. 02. 1911	21. 08. 1974
Särkelä Aukusti	13. 01. 1913	28. 06. 1969
Särkelä Eino A.	14. 08. 1918	27. 06. 1971
Särkelä Vihtori	08. 09. 1920	03. 11. 1982
Taivaloja Matti	17. 06. 1907	24. 07. 1973
Takarautio Esko J.	28. 11. 1911	21. 08. 1983
Talala Emil Aukusti	05. 06. 1906	05. 05. 1978
Talala Pekka	08. 11. 1918	06. 12. 1989
Tauriainen Aale	15. 02. 1918	08. 07. 1983
Timonen Heikki	08. 01. 1908	02. 11. 1982
Timonen Jaakko A.	30. 09. 1911	02. 03. 1981
Timonen Kasper	13. 05. 1919	21. 08. 1987
Timonen Paavo	04. 05. 1909	17. 03. 1976
Timonen Veikko	05. 03. 1920	01. 05. 1950
Tolkkinen Martti	06. 11. 1921	19. 09. 1987
Tolkkinen Väinö	25. 01. 1916	02. 09. 1985
Tuomaala Matti	28. 09. 1905	26. 01. 1989
Tuomaala Reino	15. 02. 1924	02. 05. 1950
Tuomaala Yrjö	19. 11. 1910	10. 06. 1984
Turpeinen Esko	21. 12. 1925	23. 12. 1946
Turpeinen Tauno O.	10. 05. 1919	20. 09. 1951
Turpeinen Väinö	04. 11. 1925	21. 04. 1976
Turves Juho	07. 06. 1910	01. 06. 1974

Tälli Matti	07. 11. 1905	01. 05. 1975
Törrö Sakari I.	20. 06. 1922	07. 12. 1984
Uusi-Illikainen Vilho	29. 08. 1917	09. 07. 1982
Valikainen Sakari	08. 12. 1905	20. 03. 1965
Valkola Vihtori	19. 10. 1916	01. 02. 1976
Vengasaho Eino	15. 10. 1922	15. 08. 1956
Vesteri Eino	20. 01. 1904	02. 07. 1962
Vesteri Juho	25. 10. 1906	05. 06. 1945
Viikinen Pekka	24. 11. 1925	11. 04. 1978
Vikström Martti	02. 11. 1921	29. 11. 1986
Virtala Jaakko	17. 12. 1904	25. 07. 1990
Viuhkola Matti	12. 01. 1913	18. 12. 1984
Viuhkola Pauli J.	02. 02. 1918	10. 06. 1978
Vuorma Veikko J.	09. 01. 1924	13. 03. 1983
Vähäkuopus Heimo	05. 11. 1917	19. 03. 1987
Vähäkuopus Jaakko	07. 05. 1923	21. 03. 1989
Vähäkuopus Risto	05. 11. 1909	11. 12. 1978
Vähäkuopus Sulo	03. 12. 1911	23. 12. 1985
Väyrynen Joel M.	21. 03. 1904	12. 07. 1974
Vääräniemi Väinö	02. 05. 1911	13. 11. 1986
Ylitalo Martti	29. 09. 1916	04. 04. 1986

Tämän kirjan valmistusvaiheen aikana ovat seuraavat
sotainvalidiveljet saaneet kutsun viimeiseen iltahuutoon:

Alatalo Eetu Matias	18. 02. 1912	17. 02. 1991
Asmunti Matti	20. 07. 1906	11. 10. 1990
Karppinen Antti	25. 01. 1925	21. 01. 1991
Kouva Eemeli	25. 08. 1907	28. 12. 1990
Kukka Eino Jalmari	12. 10. 1913	22. 09. 1990
Lasanen Sulo	20. 02. 1922	25. 09. 1990
Lehtola Eino	15. 05. 1924	22. 10. 1990
Mäntyjärvi Pauli	14. 05. 1921	—, —. 1990 Oulussa

Pudasjärven sankarivainajat syntymävuosittain/ sodittain

Syntymävuosi	Talvisota	Jatkosota	Lapinsota	Yhteensä
1926			1	1
1925		4		4
1924		17	1	18
1923		18	1	19
1922		20	5	25
1921		14	2	16
1920		19		19
1919	1	6	2	9
1918	4	18		22
1917	4	22		26
1916	6	16		22
1915	7	16	1	24
1914	5	14	2	21
1913	7	13	1	21
1912	3	20		23
1911	3	20		23
1910	2	20		22
1909	3	6		9
1908	1	12	1	14
1907	1	8		9
1906	6	10		16
1905	7	4		11
1904	6	5	1	12
1903	2	8		10
1902	3	2		5
1901	2	2		4
1900	2	4		6
1898		1		1
1897	1	3		4
1892 siviili			1	1
Yhteensä	76	322	19	417+ vapaus- sota 7 =424

Pudasjärven sankarivainajien lukumäärä tässä kirjassa on hieman suurempi kuin aiemmin seurakunnan luettelossa. Syykin on selvä: Mukana ovat kaikki yksityishautoihin haudatut, kaikki täältä sotaan lähteneet, mutta muille paikkakunnille haudatut, sekä muutammat sodan jälkeen kuolleet, joilla jo on nimilaatta sankarihaudalla tai heidät

on merkitty kotikylänsä sankarivainajien muistotauluun. Seurakunta on luovannut laittaa Pudasjärven sankarihautausalueelle muistolaatat myös muualle haudatuille.

Kolmen vapaussodassa menehtyneen miehen nimien lisääminen tähän teokseen perustuu sota-arkiston antamiin tietoihin.

Sankarivainajien ikävertailuja sodittain

Talvisota

Nuorin Kalle Harjuveteläinen 21 v 1 kk 2 p
Vanhin Lauri H. Manninen 42 v 6 kk 6 p
Keski-ikä 29 v 2 kk 3 p

Jatkosota

Kaksi nuorinta Maikki Kokko 17 v 2 kk 20 p
Yrjö Holmström 18 v 19 p
Kaksi vanhinta Jaakko Toljamo 44 v 6 kk 22 p
Kalle Takaharju 42 v 10 kk 10 p
Keski-ikä 27 v 6 kk 19 v

Lapinsota

Nuorin Aaro Särkelä 18 v 4 kk 2 p
Vanhin Armas Särkelä 40 v 3 kk 7 p
Keski-ikä 25 v 10 kk 16 p

Alle 20-vuotiaita kaatui 25
Yli 40-vuotiaita kaatui 14

Sota koetteli perheitä ankarasti

Kokon sisarusparvesta meni kolme, Ojalalta kaatui neljä veljestä, Savelalta kolme ja Vikströmiltä niinikään kolme.

Kokko Armas
Kokko Maikki
Kokko Toivo Evert

Ojala Kaarlo Adolf
Ojala Paavali Aleksanteri
Ojala Reino Henrik
Ojala Veli Jalmari

Savela Arvi Ilmari
Savela Herman
Savela Väinö

Vikström Esko
Vikström Heimo
Vikström Veikko

Veljeksiä kaatui paljon:

Ahonen Antti Aukusti
Ahonen Pentti Aleksanteri

Hanhisuvanto Hannes
Hanhisuvanto Mauno

Harjuveteläinen Iisakki
Harjuveteläinen Kalle Aukusti

Hemmilä Eino Aukusti
Hemmilä Viljo

Hinkula Reino Aatami
Hinkula Tuomas

Iik Edvard
Iik Johannes

Jaakkola Jaakko
Jaakkola Väinö

Jaurakkajärvi Heikki
Jaurakkajärvi Lauri Joh.

Jokela Aukusti
Jokela Jalmari

Jokikokko Heikki
Jokikokko Matti

Kinnunen Matti
Kinnunen Väinö

Kummala Jaakko
Kummala Tuomas

Kuukasjärvi Juho Abram
Kuukasjärvi Kalle

Kärki Aleksanteri
Kärki Martti

Lasala Aukusti
Lasala Kalle Einari

Lohvansuu Jaakko
Lohvansuu Juho

Marikainen Antti
Marikainen Kalle Johannes

Mustonen Jaakko Alfred
Mustonen Johannes

Nissi Eino Aleksanteri
Nissi Otto Alfred

Niskasaari Eino
Niskasaari Heimo P

Oinas Heikki
Oinas Kaarlo Joh.

Paavola Antti
Paavola Kaarlo

Parkkila Esko
Parkkila Yrjö Heikki

Parkkila Matti Jalmari
Parkkila Ville

Pesonen Adolf Viljam
Pesonen Veikko Jalmari

Pönkkö Antti Elis
Pönkkö Martti

Rantala Erkki Abram
Rantala Olavi Armas

Rantala Paavali
Rantala Urho Johannes

Ritola Eino
Ritola Matti Henrik

Sarajärvi Severi

Leinonen Matti

Siivikko Aukusti
Siivikko Johannes

Siuruainen Antti Arvid
Siuruainen Väinö

Siuruainen Eino
Siuruainen Pauli

Suvanto Juho Alfred
Suvanto Eepi

Särkelä Armas
Särkelä Juho (Janne)

Takkinen Antti
Takkinen Otto Joh.

Tolkkinen Aukusti
Tolkkinen Paavo

Turpeinen Esko Aukusti
Turpeinen Kalle H

Vuorma Kalle Rudolf
Vuorma Veikko Aukusti

Vähäkuopus Artturi
Vähäkuopus Elis

Vähäkuopus Juho
Vähäkuopus Toivo

Väyrynen Heimo J
Väyrynen Väinö Herman

Väärälä Armas Aleksanteri
Väärälä Juho

Ylitalo Johannes
Ylitalo Kalle P

Ylitalo Matti
Ylitalo Viljo

*Tämän maan menestyksen takeina
ovat kaikkien suomalaisten kunto,
rehellisyys, yksimielisyys ja
kaikkensa uhraava isänmaanrakkaus.*

**Presidentti
Kyösti Kallio**